

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hatásos postit nap egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólátó ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, november 12.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezetékek: Az igazgatók felelőssége.
A képviselőház ülése.
Új rendszer a vármegyei pénzügykezelésben.
Zárt ülés a Házban.
Böhm Adolf sikkasztása.
Nessi Pál mentelmi ügye.
A polgármester bécsi utja.
Nem jön a király.
Az arad-hegyaljai villamos.
Nikolits Péter temetése.
A Reichsrathot elnapolják.
Téma: Kegyetlen boszú. Írta: Jean Reibraoh.

Az igazgatók felelőssége.

Arad, november 11.

Az Aradi ipar- és népbank részvényeseit ma délben rendkívüli közgyűlésre hívta össze a felügyelő bizottság. A gyűlésen egy hosszú jelentés keretében beszámoltak az igazgatók arról, mily összeget tesz ki a Böhm Adolf kezén el-sikkadt érték.

Hogy a hiányt miből és hogyan szándékoznak fedezni, arról ma még csak a sorok között esett szó, de már a mai előjelekből következtetni lehet arra, hogy ennek a kérdésnek a megoldása nem fog egész simán, minden zaj nélkül végbe-menni.

Azt igen helyesen tette az igazgató-ság, hogy a hiány fedezésére vonatkozó terveit nem foglalta bele a jelentésébe. Csak egy részlet tudódott ki abból az igazgató-választmány hivatalos szónoká-nak fejtegetése nyomán, azonban ma még

ez a részlet sincs annyira tisztázva, hogy a közgyűlés elvi megállapodásra juthatott volna. Egyáltalán sok tekintetben megvilágításra vár még a kérdés, mielőtt a hiány ténybeli fedezése szóba kerülhetne.

Az intézetnél előállott károsodás, melynek összege 297,495 korona és 42 fillért tesz ki, négy tételre oszlik. Es pedig 1. hamis számla-összegek: 142,000 korona, 2. különféle letétekből hiányzó értékpapírok: 62,000 korona, 3. az 1898—99 és 901. évi mérlegjavítások: 88,614 korona és 4. a 4530 korona behajthatlan fizetési előleg. Minden kétséget kizárólag és világosan tisztába kell jönni az iránt, melyik tételre, vagy tételekre nézve tartozik az igazgatóság kártérítéssel.

Nem oszthatjuk Tagányi Sándor dr.-nak a mai közgyűlésen kifejtett ama nézetét, mintha a Kintzig- és Weisz-féle hamis folyószámlából eredő hiányos összeg utáni kamatok a mérleg javítására szolgáltak volna. Ezek a kamatok valóságos és tényleges hiányok, melyekből a részvényesek semmiképp sem kaptak osztalékot.

A közgyűlés azonban tagadhatatlanul Tagányi Sándor szavainak behatása alatt állt, mikor a Kintzig Géza számlájából eredő hiányt magyarázta és fejtegette, hogy ezért az igazgatóságot felelőssé tenni nem lehet. Több helybeli takarékpénztári igazgatósági tagtól kértünk véleményt e tárgyban és mindannyian azt mondták, hogy ez a hamisítás oly ügyesen volt kieszelve és keresztülvive, hogy bármely szakértő is felült volna neki. En-

nél a pontnál tehát valójában el kell esni az igazgatóság anyagi felelősségének.

Abban azonban nem értünk egyet Tagányi Sándor okoskodásával, hogy a mérlegjavítás céljából könyvelt tételek csak az osztalék növelésére használtak volna. Nem, mert ebből az összegből nemcsak a részvényesek kaptak osztalékot, de az igazgatóknak is esett belőle jutalék. Semmi sem természetesebb és egyszerűbb, mint az, hogy ezeket a jutalékokat nem tarthatja meg az igazgatóság, ezt bizony vissza kell fizetnie.

A mi a 4530 korona behajthatlan fizetési előleget illeti, ezt sem volna helyes egyszerűen leírni a tartalékalapból, mert nagyobb előlegek engedélyezése nem annyira a vezérigazgató, mint inkább az igazgató-tanács diskrecionális jogát képezi. Ezt a jogot az igazgatóságtól sikkasztotta el Böhm, ezért az igazgatóság a felelős.

A különféle betétekből hiányzó s 62 ezer 300 koronát kitevő értékpapírok visszatérítése nézetünk szerint nem illetheti az igazgatóságot, mert ennél a tételnél már csakugyan áll az a mondás, hogy házi tolvaj ellen nem lehet védekezni. A vezérigazgató és a titkár bűnös összejárás-sa tette lehetővé az értékpapírokkal való manipulációt. Már pedig ott, a hol két első, de hűtlen kezű tisztviselő megérti egymást és bünt bűnre halmoz, ott efféle visszaélés megeshetik, bármiként figyel, vigyáz és ellenőriz is az igazgatóság.

Dacára annak, hogy a részvényesek az ipar- és népbanknál elég csinos sikkasz-

TARCA

Kegyetlen boszú.

Írta: Jean Reibraoh.
(Franciaából.)

Ma pompás jó kedvben fogyasztotta el a vén Marchand a reggelijét, mert megnyerte a pörét és ez kétszeres öröm volt neki. Előbbben, mert megnyerte és aztán, mert ez nagyon nagy csapás volt a szomszédnak, aki elvesztette.

A két szomszéd, mind a kettő agglegény és nyugalomba vonult kereskedő volt, nagy ideig a legnagyobb egyetértésben élt egymással. Az egyik kalapos volt, a másik szatócs és felváltva csudálták az egymás apró szédelgéseit. Teljes téltelenségökben sokszor nagyon szomorú órákat töltöttek így kettesben. És Lonvois, a kalapos, már-már annyira volt, hogy megbetegedjék unalmában, amikor kezdetüket vették köztük az apró surlódások, amelyek felrázták őket lethargiájukból. A helyzet nemsokára annyira rosszabbodott, hogy a bíróság elé vitték panaszukat. Meg volt a per s a szatócs nyerte meg.

Azalatt, míg Marchand a kezét dörzsölte jókedvében és még a cseléddel is tréfált, ez nekibátorodva, hogy ilyen jókedvű a gazdája, szót:

— Látta már az ur?
— Mit?
— A kertben egy ember lóg az akasztófán.

Marchand nem ijedt meg, mert látta, mint fojtja el a leány a nevetést; de bement a szobájába, mely a kertre nyílt és kinézett az ablakon. Valóban a szomszéd kertjében s nem az övében, akasztófa állott és ezen az akasztófán egy ember lógott. De a mi csodálkozásba ejtette, aztán meg dühössé tette, az a tény volt, hogy az akasztófán-lógó embernek a kalapja, a nadrágja, ruhája szakasztott olyan, mint az övé. Szent igaz volt, hogy az nem lehetett pusztán véletlen. Ez Lonvois szomszédnak valami rossz tréfája. A fickó felakasztotta a szatócsot in effigie.

Az akasztófa oly magas volt, hogy mindenki láthatta. Látták az utcáról, a rétről, minden szomszédházból. Tévedésről szó sem lehetett, az az alak Marchand volt. Mindenki megismerte az első pillantásra.

Marchand panasza ment a rendőrséghez. Ez azt felelte, hogy az ilyesmi nem tartozik rá, az a bíróságnak a dolga, oda menjen hát a panaszával. Marchand perelt s a bíróság végzett. Semmi törvényellenes dolgot sem láttak abban, ha valakinek bábukat tetszik felakasztani a kertjében. Lonvois különben is állította, hogy az csak madárijesztőnek szolgál. Marchand elvesztette a pörét és perköltséget kellett fizet-

nie. Az akasztott ember pedig ott maradt a hol volt.

Amikor megjött a tél, megmentettnek képzelte magát. Ruhát változtatott. De az akasztott emberen már másnap szép új télikabát s kockás nadrág volt, mely szakasztott mása volt az övének. Az ellensége, mintha csak valamely ellenőrizhetetlen és mindenható titkos rendőrség által érte sülne, nap-nap mellett csak azon igyekezett, hogy bábujá mindenben hasonlítson a szatócsra.

Marchand képtelen alaku kalapokat kezdett hordani, a császárság idejéből való nadrágot, kék kabátot, a melynek szabását utánozhatatlannak tartotta. Londonból, Amerikából hozott ruhát. Ugy öltözködött, mint egy kínai nemes, vörös spanyol köpenyegét csináltatott. Hiába! Bármit tett is, egy napon az akasztott ember csak olyan ruhában jelent meg, könyörtelen hasonlatossággal, a mely végre is megörjítette az embert.

Ez a játék valósággal kimerítette a Marchand vagyonát. Amikor eljött a nyár, Marchand a szokásához híven, ingujban járt a szobájában. Az akasztott ember utánozta. Dühében aztán mezetelenre vetkőzött. Ennyit már az akasztott ember nem tett meg, de Marchandot közszemérem elleni vétségért jelentékeny pénzbüntetésre ítélték. Kétségbeesésében lesbe állott, várva az órát, a melyben az akasztott ember

tással álltak szemben, a mely deprimál-ja, sőt elkeseríti azokat, kik a pénzüket féltik: ennek dacára is nyugodt és mérsékelt volt a mai közgyűlés hangulata. A részvényesek kellő komolyságáról és higgadtságáról tett tanuságot az, hogy a pro és kontra felszólalókat türelemmel meghallgatták. A részvényesek szempontját tekintve *Institúris* Kálmán, ki az igazgatótanács nevében szólalt fel, nagyon konci- liáns, *Keresztes* Gyula pedig a kelleténél hevesebb volt ugyan, de ülés végén mindkettő tranzigált a részvényesek hangulataival és mindkettő visszavonta indítványából azt, a mi egyrészt a kelleténél jobban engedékeny, másrészt túlságosan indulatos volt. Így most már remélhető, hogy a jövő közgyűlés úgy a részvényesek, mint az igazgatóság javára és érdekében meg fogja találni a kétszélűség közötti aranyközéputat.

A közeli jövő meg fogja mutatni, hogy egy részvény árfolyama nem csupán annak belértékétől és a magas osztaléktól függ. Meg vagyunk győződve, hogy az Ipar- és népbank részvényei rövidesen elfoglalják azt az árfolyamot, melyen a defraudáció előtt álltak. A sikkasztás előtti 750 korona árfolyam alacsony volt ahhoz az ötven koronás osztalékhoz képest, melyet az intézet eddig fizetett. Mintha egy nagy adag bizalmatlanság is járult volna ahhoz, hogy a részvény árfolyama és az osztalék magassága közt aránytalanság legyen. A dividenda ezentul talán kisebb lesz, de a részvény visszamehet régi értékére. Ennek az értékelésnek a *bizalom* lesz a motivuma, azon változatlan bizalom, melylyel a részvényesek a régi előkelő és szep- lőtlen jellemű igazgatók s az új vezéri- gazgató iránt viseltetnek.

Mindehhez azonban e részvényesek kel- lő higgadtsága, nyugodtsága szükséges és egy oly közgyűlés, mely a *békés tranzak- ciónak* lesz színhelye.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 11.

A képviselőház mai ülésének legnagyobb részét *Nessi* Pál mentelmi jogának megvitatása foglalta le, a melyet zárt ülésen tárgyaltak. Ezen igen sok képviselő volt feliratkozva s így

átöltözködik s kész volt arra, hogy *Lonvoist* megfenyegeti a revolverével.

De *Lonvois*nak volt annyi esze, hogy ne mutassa magát. Kiszélt valami gépezetet, a melynek segítségével az akasztótat be tudta huzni a szobájába és itt nyugodtan átöltöztet- hette, hogy aztán egy kereken járó zsinór se- gélyével visszazsállítsa a régi helyére. Düh- ben *Marchand* rálőtt a bábura. Ez sértetlen maradt, de *Marchand* ellen vizsgálatot indítottak gyilkossági kísérlet címén. Három havi börtönt kapott csak, mert a magas törvényszék is mulatott az eseten.

Amikor a börtönből hazakerült, az akasz- tott emberen fegyencruha volt.

E pillanattól kezdve *Marchand* boszorkány- sággal gyanúsította a szomszédját és busko- morrá lett. Akárhol volt is és ha le is hunyta a szemét, az akasztott embert mindig maga előtt látta. Éjjel ott himbálódzott az ágya fö- lött s feljlesztette a szatócot álmától. Napköz- ben mindegyre csak arról akart meggyőződni, ott van-e még és ha már egyszer meglátta, akár- mit tett is, a szeme csak oda tapadt a gyűlölt látványra.

A kalapos lassankint tökéletesbitette a hasonlatosságot. Az akasztófán lógó bábunak mozgatható tagjai voltak, amelyekkel borzalma- san furcsa mozdulatokat tett, ha a szél meg- himbálta.

Marchand, szinte eszméletlenül, órákat

csak későn került sora az indemnitási vita foly- tatásának, holott *Vázsonyi* Vilmos ugyancsak nagy beszédre készült.

Részletes tudósításunk a következő:

(Az indemnitás.)

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Da- rányi Ignác, Plósz Sándor és Cseh Ervin mi- niszter-k.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után következett az indemnitás.

Ráth Endre: Egy szabad, hatalmas, füg- getlen magyar nemzetről álmodott, azt látja, hogy ezt az országot Ausztria akarától tették függővé. A kormányok ennek az országnak a gyengítését mozdították elő. Itt csak a kato- naság, a közös hadsereg ur és nem a magyar. A tartalékos katonát, ha magyar nyelven felel, becsukják, a tartalékos tisztet, mert a Gotter- halte nem tetszik neki, becsületbírótság elé ál- litják, Brassóban sajnálkoznak a helységnevekről szóló törvény felett.

Korodi Lutz Lajos: Nem áll!

Gaal Sándor: Korodi hallgasson, jobb lesz!

Ráth Endre: A székely föld küldöttje ő, a mely földdel a legkevésbé törődnek. Évszázadok alatt magára hagyták, elszegényedett és sorsán, hasztalan panaszkodik a székely, nem segítenek, mert azzal riasztják el, hogy nincs pénz. Iskola kellene, vasut, csatornázás és jó utak, de mind- erre azt felelik, nincs pénz, a hadsereg az on- ban van. Az indemnitát a kormány elleni bi- zalmatlanságból már ezért sem szavazza meg, mert nem az ország és a nemzet függetlense- gének és jogainak kivívására törekszik. (Párt- hívei üdvözlik.)

Elnök: Husz képviselő zárt ülést kért, és ezt a házszabályok értelmében elrendeli. Fel- hívja a karzat közönségét, hogy a termet hagyja el. Addig pedig az ülést felfüggeszti.

(A zárt üléstről alább külön cikkben hozunk részletes tudósítást.)

(Vázsonyi beszéde.)

Vázsonyi Vilmos kifejti, hogy nálunk a mi- niszterek görcsösen ragaszkodnak a hatalomhoz és még nem volt rá eset, hogy egy is önként mondott volna le gyengeségének tudatában, ha- nem valamennyi kényszerült távozni. A mi a szabadelvű pártban uralkodó híres egységet illeti, az nem egészen úgy áll, mint a hogy *Nagy* Ferenc beszédjében kifejtette. Az agráriu- sok és merkantilisták harca sokkal ismertebb semhogy a dolgot olyan egyszerűnek lehetne feltüntetni. Az önnálló vámterület kérdése nem csak pártkérdés, hanem a nemzetre vonatkozó rendkívül fontos kérdés. Felmerült a sajtóban, hogy nem-e a vizözön következik ezután a kormány után és nem-e káros támadni ezt a kormányt. Szerinte üdvös volna, ha a kon- zervatívok jutnának uralomra. A negyvenes évek elején ujoncokat úgy szavaztak meg, hogy

töltött azzal, hogy nézze mélabus hasonmá- sát az akasztófán. És mennél alaktalanabb lett a kép merev és fáradt két szeme előtt, an- nál tisztábban vésődött az a lelkébe. Az az ember már nem az akasztófán lógott, hanem az ő agyában. Már nem is volt báb, hanem valóságos husból és vérből való ember, egy igazán akasztott ember. Annyira volt, hogy már megtapogatta önmagát, hadd lássa, él-e még és nem halt-e meg már régen, hacsak nem őrlt.

Ez a rögeszme befészkelte magát az agyá- ba. Ugy érezte magát, mint egy akasztott em- ber, aki leesett az akasztófáról; mint egy ki- sértet, mely elfelejtett a kakasszóval vissza- menni a sirjába és most elfeledetten itt kell bolyongania. Vágyott az akasztófára, mint a hogy a lélek vágyik a sirjába.

Es így esett meg, hogy egy napa *Marchand* kertjében is láttak akasztófát, szemben a má- sikkal. A már szunnyadó érdeklődés újra éledt. Másnap reggel összesereglettek az emberek, hogy most majd *Lonvoist* látják in effigie fel- akasztva. De az új akasztott ember csak olyan volt mint a régi és szakasztott olyan ruha volt rajta.

Csak a mikor közelebb jöttek, látták, hogy ez már csakugyan akasztott ember. *Marchand* felakasztotta magát éppen szemben a hason- másával.

a király megesküdtött arra, hogy a tisztok ma- gyarok lesznek és ime ma, hogyan kívánják az ujonc létszám emelését, semmiféle rek- om- szenzáció nélkül.

A negyvenes évek szabadelvű férfiai ellen- szolgálat nélkül nem szavazták meg semmiféle áldozatot. Bezzeg másképen van ma egy intés felülről és a többség mindent megszavaz. A jelenlegi kormány programjában a szó sze- rint vett szabadelvűségnek nyoma sincsen. A miniszterelnök szeretetreméltó modora által itt- ott elér valamit, de a kiegyezést ő sem képes megcsinálni és az önnálló vámterület érdeké- ben semmit sem tesz. A Kossuth-ügyben is sokkal gyengébbnek bizonyult az előző kor- mánynál.

A civilista felemelése a mai gazdasági vi- szonyok mellett komoly gondolkodás tárgyát képezheti. Meg fogják szavazni mint mindent, a mi erőnye a felsőbb hatalomnak, de a jelen rossz viszonyok között ez jogtalan. Nem azért, mert magyar udvartartás nincsen, hanem mert képtelenek vagyunk újabb áldozatokra. Az ud- var szó nem zárt helyet jelent, hanem nyílt helyet, a honnan meg lehet és meg kell látni a nép baját. A hadügyi követeléseket illetőleg szintén csak azt mondja, hogy a kormány lel- kiismeretlen. 40.000 embert cipelnek a kaszár- nyába, ezek a nemzeti termelésben — nemzeti munkában részt nem vehetnek, és ennek tete- jébe a terheket még emelik. Miért hozzuk ezeket az áldozatokat annak a hadseregnek, a mely szellemével elzárkózik minden előtt, a mi ma- gyar?

Az adóreform kérdéséről szólva megemlíti, hogy a pénzügyminiszter valahányszor ebben a kérdésben felszólal, mindig mást mond. Igér fűt fát, de teljesíteni semmit sem teljesít. A földadóra vonatkozólag bővebb felvilágosítást kér a pénzügyminisztertől. Ennek a revízióját is régen igéri a miniszter, de a beváltást ad graecas calendas halasztja el. Hivatkozik Ausztri- ára, ahol már megcsinálták régen az adóreform- ot a kis emberek teherviselésének tekintetbe vételével. Es mert itt a reformot a kormány szintén elhalasztja, azért is bizalmatlan a kor- mány ellen.

Egy Béla kijelenti, hogy ő sem szavazza meg az indemnitást.

A vitát holnap folytatják.

Új rendszer

a vármegyei pénzkezelésben.

(A belügyminiszter utasításai.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 11.

A vármegyei pénzkezelési reform életbe- léptetése és a vármegyei pénztárak átvétele iránt a minap kiadott körrendelet folytatásaké- pen ma bocsátotta ki a belügyminiszter a pénz- ügyminiszterrel egyetértőleg megállapított három rendbeli utasítást a pénztári, számvevőségi és gyámpénztári részletes utasításokat.

A rendszerváltozás folytán állami szolgál- latba álléptett vármegyei számvevők és pénztári tisztviselők szolgálati viszonyaira és felelőssé- gére nézve az állami tisztviselőkre érvényes törvények és szabályok lesznek az irányadók.

Azokban a vármegyékben, melyeknek te- rületén pénzügyigazgatóság még nincsen (Csik, Esztergom, Fogaras, Kis-Küküllő, Liptó, Moson, Turóc és Ugocsa), továbbá a melyeknek pénz- ügyigazgatósága más vármegye területén szé- kel (Bars és Csongrád), számvevőségi kiren- deltség fog működni.

A végrehajtási utasítások tartalmából ki- emeljük a következő közérdekű rendelkezé- seket:

Az állami számvevőségeknek a vármegyei törvényhatóságok és az árvaszékek részére tel- jesítendő *közigazgatási segédszolgálat* taxative van felsorolva. Az ellenőrzés és a számvitel (könyvelés, vármegyei számadások készítése) mellett főfeladatuk lesz a községek és a ren- dezett tanácsu városok költségvetéseinek és zárószámadásainak, a községi gyámpénztárak-

nak, a gyámok és gondnokok számadásainak megvizsgálása. A végből, hogy az ellenőrzés még közvetlenebb és hatályosabb legyen, és hogy a községek vagyonkezelésében a törvényes eljárás országszerte biztos mederbe tereltesse: a belügyminiszter a községek vagyonkezelésére nézve egységes alapelveket fog megállapítani, a három év alatt fokozatosan életbeléptendő járási számvevői intézmény szervezése pedig már a jövő évben megkezdődik.

A községi előjárásokra és a nagyközönségre nézve kiváló előny, hogy az alispánok nemcsak a vármegye székhelyén lévő állampénztárnál (adóhivatalnál), hanem a vármegye területén lévő többi állampénztárnál is utalványozási joggal bírnak, s hogy a községi előjárások s a közvetlen fizetők nemcsak a vármegye székhelyén, hanem a vármegye területén lévő bármely adóhivatalnál teljesíthetik a befizetéseket.

Sok visszasságot szüntet meg az a növeztetes újítás, hogy az alispán a vármegyei házi pénztár és az utalap költségvetésében engedélyezett hitelösszegek erejéig korlátlanul utalványozhat, tekintet nélkül arra, van-e a pénztárban fedezet és hogy a pótdók befolytak-e vagy sem. Ki van mondva az utasításban, hogy az alispán és az árvaszéki elnök hivatalos pénzt rendszerint nem vehetnek át, hanem minden be- és kifizetés közvetlenül az állampénztárnál (adóhivatalnál) teljesítendő.

A reform következtében azok a járulékok, amelyeket a vármegyék a számvevőségi és pénztári alkalmazottaknak pótdóbból vagy alapokból fizettek, most a vármegyék javára esnek és ezek az összegek más közérdekű célokra fordíthatók.

A járási főszolgabírák pénzkezelése — a községi előjárások és az állampénztárak közvetlen érintkezésének biztosításával és a főszolgabírák közvetítésének mellőzésével — a legkisebb mértékre lesz szorítva. A kihágási büntetéspénzek kezelése és elszámolása az egyszerűsítési törvény alapján kiadandó szabályzattal lényegesen egyszerűsítve lesz.

A gyámpénztári utasítás egységes alapelvek szerint szabályozza a vármegyei gyámpénztárak kezelését és véget vet annak, hogy a 63 vármegye mindegyike más-más szabályrendelet szerint járjon el és a szabályrendeleteket minduntalan módosítsa. Okulva az ország sok részében tapasztalt törvénytelen eljárásokon, a végrehajtási utasítás minden irányban kimerítő rendelkezéseket tartalmaz a kiskorúak és gondnokoltak jogos érdekeinek védelmére. Az árva-pénzek gyümölcsösztetése tekintetében azonban fenntartja a törvényhatóságok rendelkezési jogait.

TÁVIRATOK.

A spanyol válság.

Madrid, nov. 11. A politikai körökben nagy izgatottság uralkodik. Este Canalejas meghívására értekezlet volt, a melyben 38 képviselő és 14 szenátor vett részt. A kamarák elnökei látogatást tettek a miniszterelnöknél, de beszélgetésükről mélységesen hallgatnak.

A sztrájk.

Denain, nov. 11. Mintegy 2000 bányamunkás gyűlést tartott és elhatározta a sztrájk folytatását. Lievinben összeütközés volt, úgy, hogy a esendőségnek kellett közbelépnie. Néhány embert letartóztattak.

Zárt ülés a Házban.

(Nessi Pál mentelmi joga.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 11.

A Nessi-ügy még mindig erősen uralja a kedélyeket. A folyosón ma sem beszéltek másról, mint az afférban beállott újabb és újabb fordulatokról. Híre járt, hogy Fejérváry miniszter már fel is függesztette a becsületügyi eljárást, de a függetlenségi és a háborúügyi miniszterek mégis háborogtak. Plósz Sándor igazságügyminiszternek a mentelmi bizottságban tett ama kijelentése miatt, hogy Nessi ügye nem képezi a mentelmi jog sérelmét, mert pusztán fegyelmi ügy. Meg kell jegyeznünk, hogy ezt a nézetet és felfogást osztotta a szabadelvűpártnak egy nagy része, sőt az ellenzék tartalékos tisztjei közül is többen.

Mindjárt az ülés megnyitása után Apponyi bejelentette, hogy Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter a Nessi Pál-ügyben hozzáintéztett hivatalos értesítés után nyomban értesítette őt arról, hogy a Nessi elleni katonai becsületügyi eljárást felfüggesztette. Ezt a bejelentést erősen megeléjenezék.

Olay Lajos erősen nógatta elvtársait, hogy e tárgyban zárt ülést kérjenek, de amikor Apponyi elnöknek a Nessi-ügy felfüggesztéséről tett kijelentése után Ráth Endre már az indemnitárról beszélt, mindenki azt hitte, hogy a kurucok meggondolták a dolgot. De nem úgy volt. Alig hogy Ráth, a legfiatalabb honatya befejezte beszédét, az elnök husz képviselő kérésére elrendelte a zárt ülést és a karzatot a szép hölgyek legnagyobb sajnálatára, kiűrtette.

(A zárt ülés.)

A zárt ülés lefolyása a következő volt: Kossuth Ferenc megindokolja a zárt ülés kérését. Az igazságügyminiszter tegnap olyan kijelentést tett, mely káros a mentelmi jogra, miután az kodifikálva nincs, tehát a helytelen miniszteri magyarázat veszedelmes precedens volna. A miniszter azt mondta, hogy csak a szabadságvesztés büntetésre vonatkozik a mentelmi jog. Szerinte az ellen is kell védeni a képviselőt, hogy büntetéssel való fenyegetéssel meg ne felemlítsék. Nem áll az sem, hogy csak a Házban való eljárásra vonatkozik a mentelmi jog, mert a népképviselőnek az országban is járnia kell és érintkeznie kell a néppel.

Széll Kálmán miniszterelnök: Elvileg nem barátja a zárt ülésnek. Egyes kivételes esetekben van csak helye, melyek a nyilvánosság előtt nem tárgyalhatók. Közérdekű dologban nem lehet helye titkos tanácskozásnak. Helyese Plósz miniszter nézete, vagy nem, azt meg lehet vitatni a mentelmi bizottságban. De az nem való zárt ülésre. Nagyra becsüli a mentelmi jogot, a zárt ülésben azonban tartózkodik a nyilatkozástól, mert ez a nyilvánosság elé tartozik. (Élénk helyeslés.)

Olay Lajos: Szerinte fontos ok van a zárt ülésre. Sajnosan tapasztalta, hogy a többség mentelmi bizottsági tagjai nem független bírák, hanem pártpolitikusok. Onök a folyosón beismerik — ugymond — hogy igazunk van, aztán pedig meghajolnak a szörnyű katonai tulkapások előtt. Hosszan és hevesen fejtegeti, hogy Nessi Pál mentelmi joga meg van sértve. Nem szabad eltűnni, hogy a katonaság a képviselők fölé kerekedjék. Gondolja meg a miniszterelnök, hogy a haza iránti hűség nagyobb kötelesség, mint a lojalitás.

Apponyi elnök kijelenti, hogy nem felel meg alkotmányunk szellemének, hogy ilyen kérdéseket zárt ülésben tárgyaljanak. (Nagy zaj.)

Uray Imre: Helyesli a zárt ülést, mert szégyelli magát, hogy az országnak ilyen többsége van. Neki nem itt a Házban van szüksége mentelmi jogra. Ha a mentelmi joggal így fognak bánni, jól van, ám bánjanak, de vegyünk akkor revolvert és így védelmezzük magunkat (Nagy zaj. Helyeslés a szélbalon.)

Sebest Dénes hasonló értelemben szólal fel. Szűllő Géza: Az ellenzék szempontjából nem tartja helyesnek a nyilvánosság kizárását. A kisebbségnek garanciája a nyilvánosság.

(Plósz megtámadják.)

Komjáthy Béla: Szerinte Széll helyes tapintattal járt el, hogy nem nyilatkozott, de annál tapintatlanabb volt Plósz, a ki rossz irányba akarta vezetni a mentelmi bizottságot. (Nagy zaj a jobboldalon. Zajos helyeslés a szélbalon.) Az igazságügyminiszter eljárása inkorrekt és tapintatlan.

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Volt reá precedens, hogy Olay felkérte őt, hogy egy mentelmi ügyben nyilatkozzék a mentelmi bizottságban. O véleményét mondta, indítványt nem tett. Szavait nem teljesen adták vissza. A Házon kívül a képviselő mentelmi joga csak arra való, hogy megvédje személyes szabadságát. Hivatkozik a delegátusok mentelmi jogának szabályozására. Ez irányadó, mert általában a mentelmi jog kodifikálva, szabályozva nincs. A mentelmi jognak vannak határai, annyi bizonyos.

Olay Lajos: Ujra felszólal és felemlíti, hogy tegnap kizárták a képviselőket a mentelmi bizottság hallgatóságából. Ez arra vall, hogy nem a jogot akarják önök, hanem meg akarják menteni a kormányt és pártszempontból bírszkodnak.

Apponyi elnök figyelmezteti Olayt, hogy kétszer nincs joga szólni és ez nem személyes kérdés.

Olay: Majd beszélek a bizottságban.

Plósz személyes kérdésben újra felszólalt, majd

Kossuth Ferenc élt a zárószó jogával szavait magyarázza. A vita elterelődött medréből. O most nem beszélt a Nessi-ügyről, hanem egy veszélyes alkalmánymagyarázatról van szó. Huszonnégy óráig sem lehet szó nélkül hagyni, hogy a miniszter úgy magyarázza a mentelmi jogot, hogy az a képviselőt csak a Házban történt ténykedéséért védi, hanem annak az egész országban kell védenie a képviselőt. A delegátusokra vonatkozó szabályokat nem lehet analogiával venni, mert az Ausztriával szemben védi a delegátusokat.

Plósz miniszter szintén szavait magyarázza. Apponyi elnök: Minthogy senkisék kíván szólni, javasolja, hogy a zárt ülésnek vége vetessék. (Helyeslés.)

Ezzel a zárt ülés véget ért.

Nem jön a király.

(A Nessi-ügy fejleményei.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 11.

Ő felsége az őszi hónapokban, rendszerint november közepe táján, de gyakran már október vége felé megszokott jelenni Budapesten, kihallgatásokat tart, műintézeteket, jótékonyági intézeteket látogat s hetenkint kétszer-háromszor kirándul Gödöllőre vadászatra.

Az idén október végén nem jöhetett s november közepére várták. A budai királyi vár kapitánysága ugyan ez iránt még semmiféle hivatalos értesítést nem kapott, de ez nem gátolva abban, hogy a királyi vár kapitányság részéről szükséges előkészületeket tegyen, annál is inkább, mivel a várkapitányság ő felsége érkezéséről mindig csak az utolsó napokban kap hivatalos értesítést, éppen úgy, mint más várkapitányságok, vagy palotaparancsnokságok.

A királynak Budapestre jövele azonban most elmarad november közepéről is és pedig, — a mint fővárosi tudósítónk biztos forrásból értesül — a Nessi-ügy miatt.

A függetlenségi párt legifjabb országgyűlési sarjadéka érintkezésbe lépett az egyetemi ifjuságnak bármiféle tüntetésre kapható egynemű töredékével s a közel jövőre nagyszabású demonstrációt tervez. Ez az akció nem maradt titokban s a király értesült a felől, hogy néhány napra a

képviselőházban is viharos ülések vannak kilátásban Nessi dolga miatt s ennek folytán Budapestre tervezett utazását bizonytalan időre elhalasztotta.

Nem lehetetlen, bár nem valószínű, hogy a király budapesti látogatása az idei ősről végleg lemarad Nessi Pál ügye és a hadsereg támadása miatt.

SPORT.

+ Az Aradi Athletikai Klub választmánya e hó 10-én Szathmáry János elnök elnöklése alatt ülést tartott, melyen Lészai Odo sportintéző bejelentette a választmánynak, hogy a vívó terem 10-én a minorita palotában bérelt helyiségben megnyílt. A klub-helyiséget, mely ugyanott van ifj. Beniczky Kálmán gazda előterjesztésére szombaton, azaz 15-én este nyitják meg társas vacsorával melyhez az ételt Zárey delikatesz-kereskedése szolgáltatja. — Több házi ügy elintézése után a club tagjai sorába felvettek a következőket: Borbély Gyula mérnök, Horkay István aljárásbíró, Máday Sándor az osztr.-magyar bank hivatalnok, Müller Gyula máv. hiv. Popu Silvius törv. aljegyző, Pogonyi Nándor törv. albíró, Révay Kálmán törv. albíró, Rossu Imre az acsev. erdőüzlet vezetője, dr. Scharntner Sándor törv. bíró, Saguly Károly mérnök, Szakáts Lajos pénzügyi s. titkár, Rácsey Odön waggongyári hiv.

Bóhm Adolf sikkasztása.

(Rendkívüli közgyűlés az Ipar- és Népbanknál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Az Aradi ipar- és népbank izgalmas idejében kiemelkedő nap volt a mai. A felügyelő-bizottság mára hivta össze a rendkívüli közgyűlést, melyen bejelentette a részvényeseknek, hogy Bóhm Adolf vezérigazgató az intézetet nagy mérvben megkárosította.

A napirendre ennyi volt kitűzve csupán, s a vitatkozás fő tárgyát az képezte, amiről nem szólt a napirend, hogy az előállott hiányt köteles-e, s mily mérvben köteles megtéríteni az igazgatóság. Ha bármit is határoznak ez irányban, a törvény szerint érvénytelen, mert a közgyűlésnek ragaszkodnia kellett a napirendhez. Határozat azonban erre vonatkozólag nem történt, s a közgyűlés ama eredménnyel ért véget, hogy az igazgatóság jelentését tudomásul vették. A legközelebbre összehívandó rendkívüli ülésen foglalkoznak a hiány fedezésének kérdésével, melyre vonatkozólag az igazgatóságot jelentés tételre kötelezték.

Az élénk és mozgalmas közgyűlés, melyet lapunk más helyén méltatunk, a következőképen folyt le:

A közgyűlés megnyitása.

Az Aradi Ipar- és Népbank ma délelőtt 11 órakor tartotta meg a felügyelő-bizottság által egybehívott rendkívüli közgyűlést, a részvényesek szokatlan, de érthető érdeklődése mellett. A terem minden zuga megtelt. A későn érkezők már nem tudtak helyhez jutni s a sarokba szorulva figyelték a meglehetősen hosszúra nyúlt gyűlés menetét.

Tagányi István elnök melegen üdvözi a részvényeseket s konstatálja, hogy a közgyűlés határozatképes, amennyiben 998 részvényt tettek le 733 szavazat képviselőjében. Midőn a gyűlést megnyitja, a jegyzőkönyv vezetésére Vajda István dr. intézeti ügyészt, annak hitelesítésére pedig Simay István és Halmai Andor részvényeseket kéri fel.

Elsősorban bejelenti, hogy az intézet igazgató-választmánya vasárnap délután ülést tar-

tott, amelyen Bóhm Adolf, az elmozdított vezérigazgató helyébe az alapszabályok 100-ik §-a értelmében illetékesége és hatáskörében egyhangulag Laczay Endrét, az Osztrák-Magyar-Bank helybeli fiókjának főnökét választotta meg (Éljenzés) és utasította az igazgatóságot, hogy az új vezérigazgatóval a szerződést kösse meg.

Áttérve a mai közgyűlés tulajdonképeni tárgyára, az előzmények hosszúságos elbeszélését kikerülve, mely a lapok közlése nyomán összes részleteiben közismertű, felkéri az intézeti ügyészt, hogy terjessze elő a felügyelő-bizottság meghívó hirdetményét s az igazgatóság jelentését, melyben a hiány részletesen elő van adva mindazon körülményekkel kapcsolatban, melyek a közgyűlésre tartoznak.

A jelentés.

Vajda István dr. olvasta fel ezután a meghívó hirdetménye, mely a lapok közléséből ismeretes, majd az igazgatóság terjedelmes jelentését, melyet nagy figyelemmel hallgattak. A jelentés kivonata a következő:

Az igazgatói jelentés kiemeli, hogy a múlt hó végén nyomára jött annak, hogy a mindenkinek osztatlan bizalmát bír. vezérigazgatója, Bóhm Adolf a cégvezető titkárral és főkönyvelővel, Konsitzky Józseffel bűnösen összejárva, hamis fondorlattal tév utra vezetve az intézet minden tényezőjét, hogy alnokul idegen cégeket és hitelképes egyéneket terhelve meg a könyvekben, saját számlájára játszott és vesztett a tőzsdén, és hamis adatok feltüntetése mellett csalásokat, sikkasztásokat és lopásokat követve el, az intézetet megkárosította. Az igazgatóság azonnal szigorú vizsgálatot eszközölt, haladéknélkül értesítette a felfedezett visszaélésekről a felügyelő-bizottságot és azon kívül az intézet körén kívül álló kiváló szakferfiakat Laczay Endre, Ring Géza és Fodor Gyula urakat kérte fel a társulat könyveinek és egész ügykezelésének felülvizsgálatára, mert joggal tételezte fel, hogy elismert szaktekintélyek elfogultatlan nyilatkozata az intézet állapotáról megnyugtató hatással lesz az ügyfelekre és részvényesekre.

A jelentés kiemeli, hogy az igazgatóság mellett minden elővigyázati intézkedést, hogy megvédje az intézetet az ilyen esetekben a bizalmatlanság által felidézett rohamos támadás veszélyétől és megnyugvással konstatálja, hogy a közönség nyugtalansága megszűnt, a bizalom teljesen helyreállítottak tekinthető és az intézet üzleti tevékenységének minden ágában a rendes működés zavartalan folyamatban van.

Miután a felügyelő-bizottság a 195. §. alapján kötelezettnak látta magát arra, hogy a felmerült visszaélések folytán a rendkívüli közgyűlés összehívását eszközölje, az igazgatóság kötelességének tartja előterjeszteni a felügyelő bizottság és a felkért szakferfiak által megállapított tényállásnak szűz adatait.

Az aradi ipar és népbanknak a folyó évi október 25-iki állapotát feltüntető vagyonmérleg igazolása szerint a Bóhm A. és társa által elkövetett visszaélések által okozott hiány 297 495 kor. 47 fillért tett ki, miután időközben megkerült 3 ellopott-nak vélt megyei tkrkpenztári részvény, melyek 5100 kor.-ban lettek értékelve a tényleges hiány 292,395 kor. 47 fillér.

A jelentés ezután felsorolja, hogy ezen hiány miképen állott elő.

Első sorban Bóhm A. Weisz A. és társa cég, valamint Kintzig Géza nevének álnok felhasználása mellett azok nevében saját számlájára a tőzsdén játszott s Weisz A. és Társa számláján 35,547 kor. 61 fillért, Kintzig Géza számláján 64,968 kor. 20 fillért vesztett.

A hiányt emelték ezen tételek előirt kamatai és pedig Weisz A. és Társa számláján 31,044 kor. 81 fillér, Kintzig Géza számláján 14,774 kor. 16 fillér, összesen 45,818 kor. 97 fillér. Ezen feltüntetett kamatok az intézet jövedelmének látszólagos fokozásához járultak s mint többlet nyeresemény az osztalék magasságát emelték.

Az intézet vagyoni állapotának és üzleti eredményének fokozására a két vétkes hivatalnok 1896-ban a zárlat alkalmával a pénztári betétszámla terhére növelte a váltó kamatszámra egyenlegét 19572 koronával csökkentette a költségzsámra egyenlegét 5090 koronával, átvezetett egy behajthatlan követelést a kapa utcai ház számlájára 5512 kor. erejéig 1899-ben csökkentette a fizetési előlegszámlát az átmeneti kamatszámra terhére 1150 koronával és ezen

31624 koronát vagyoneként különböző számlán vezeték 1901-ig, mikor az egész összeg az átmeneti mérleg kamatszámán található fel.

Az 1901. évi december 31-iki zárlat alkalmával 56990 kor. behajthatlan váltókat a váltó tárcából leirtak az átmeneti mérleg kamatszámra terhére. Az előbb említett 31,624 kor. valamint ezen 56,990 kor. összesen 88,614 kor. számlának rendezése végett át lett vezetve a 8 budapesti intézet számlájának terhére, miáltal ezen intézetek számlájának egyenlege meg lett hamisítva. A 88,614 kor. f. évben a magy. jelzálog hitelbank terhére lett írva és mint bevétel többlet a nyeresemény megállapításánál számadásba vétetett és abból az osztalék kiosztva lett.

A jelentés felemlíti azután, hogy a vezérigazgató önhatalmulag a tisztviselőknek előleget utaltványozott, melyek közül a Konsitzkynek adott 4530 kor. behajthatatlannak tekinthető.

Mindezeket felül Bóhm Adolf az intézet érték-papírjainak egy részét 5720 kor. erejéig jogtalanul eltulajdonította, ellopta.

Ezen tételekből áll elő azon kimutatott 292,395 kor. 47 fillér hiány.

Az igazgatói jelentés kiemeli, hogy elsikkasztottaknak nem tekinthetők azon összegek, melyek csak a könyvben lettek hamisan feltüntetve s melyek a bank vagyonából elvonva nem lettek, de melyek után a részvényesek osztalékot nyertek. Ily fiktív könyvbéli tételek a Weisz A. és Tsa számlájára számított 31,044 kor. 81 fillér, a Kintzig Géza számlájára kitüntetett kamat 14,774 kor. 16 fillér és a mérleg javítása céljából elkönyvelt 88,614 kor. összesen 134 432 kor. 97 fillér. Ep ugy nem tekinthető sikkasztásnak a Bóhm Adolf által az igazgatóság beleegyezése nélkül Konsitzkynek kiutaltványozott 4530 kor. és mindezen 138,962 kor. 97 fillérnyi tételek levonásával az ellopott és elsikkasztott összegek 158,432 kor. 45 fillért tesznek ki. Ezen összegből 57200 koronát tesz ki azon érték, melynek erejéig Bóhm Adolf értékpapírokat elloptott, amit sem az igazgatóság, sem a felügyelő-bizottság a leg gondosabb ellenőrzés mellett is megakadályozni nem tudott és 96,232 kor. 45 fillért tesz ki azon összeg, melyet Bóhm A. hamis cégek álnok felhasználása mellett elsikkasztott.

Az igazgatósági jelentés reámutat arra, hogy a szakértők minden részletre kiterjedő alapos munkálata egyrészt kimutatja a tényleges hiányt és az el-tüntetés furfangos módjait, másrészt azonban igen kedvező színben tünteti fel az üzleti viszonyokat és a kezelés jövedelmezőségét, amennyiben a f. évi eredményre vonatkozó elszámolási és eredmény számlák egyenlege már f. évi október 25-ig bruttó 201,993 kor. 92 fillért tüntet fel. Oly fényes eredmény, ez mely remélni engedi, hogy a létező szilárd alapokon céltudatos buzgó működéssel a részvényesek szives támogatása mellett az intézet képes lesz megtartani és megszilárdítani azon kiváló pozíciót, melyet magának eddig is sikeres működése által kivívni tudott.

Az igazgatóság kéri a közgyűlést, hogy jelentését vegye tudomásul és Laczay Endre, Ring Géza és Fodor Gyula uraknak szavazzon jegyzőkönyvi köszönetet azon nagy munkáért, melyet az üzleti könyvek és az egész üzletkezelés alapos tanulmányozására fordítani szivesek voltak.

Az első indítvány.

A jelentés után Tagányi István kérdést intézett a közgyűléshez, hogy a mérleg felolvasását kívánja-e.

A közgyűlés, tekintettel arra, hogy a mérleget a lapok útján ismerik, annak felolvasását, nem kívánta.

Tagányi István elnök szólalt fel ismét. Méltóztattak hallani — mondta — a részletes jelentést, mely feltárja a sikkasztás részleteit. Az igazgatóság és felügyelő bizottság, mint a gondos családapa, mindent megtett, de oly furfangos módon elkövetett visszaéléseket, melyek összejárásal párosultak, nem lehetett ellenőrizni. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság, bár nem terheli mulasztás. mégis kötelesnek tartotta kijelenteni a lapokban, s széló itt újból kijelenteni, hogy az igazgatóság és felügyelő-bizottság törvény-szabta kötelességének elég tesz.

Institóris Kálmán polgármester, részvényes emelkedett most szóásra. Kéri a közgyűlést, hogy Laczay Endrének az igazgató-választmány által vezérigazgatóvá történt megválasztását jó-

vághatólag vegye tudomásul. (Zajos éljenzés.) Kéri továbbá a közgyűlést, hogy Ring Gézának Laccay Endrének és Fodor Gyulának, kik a sikkasztás részleteinek felderítésére idejüket és munkásságukat szentelték, mondjon köszönetet. (Helyeslés.) Megtudtuk a jelentésből — folytatva ezután — hogy a mindnyájunk bizalmával dicsekedő Böhm Adolf bűnös társával, Konsitzky József főkönyvelővel összejárva, közel háromszázezer koronáig terjedő összeggel megkárosította az intézetet. Aradváros pénzpiacára nézve fontos, miképen fog a közgyűlés intézkedni, nehogy az intézet iránti bizalom megrendüljön, s hogy összeköttetéseiben megtartsa a szilárdságot, melylyel eddig dicsekedhetett. Nem zárkozhatunk el ama tények elől, melyek az igazgatóságot és részvényeseket egyformán terheli. Nem akarhatjuk, hogy a kár egész terjedelmével egyeseket sújtsa.

Egy hang: Bünteleneket!

Institúris Kalmán: Nem akarhatják ezt a részvényesek, kik az igazgatóság munkájának gyümölcsét élvezték. Bár érdemi határozatot hozni nem lehet, fontosnak tartja, hogy a sikkasztás egyes tételeit részletezzük. Szükséges ez azért, hogy az igazgatóságot és felügyelőbizottságot, mely a vész pillanatában helyén volt, oda hatott, hogy a bizalom meg ne rendüljön, hogy a betevők oly támadást nem intéztek az intézet pénztára ellen, hogy az üzlet képessége meggingott volna — hogy ez az igazgatóságot és felügyelőbizottságot ne egész mérvében sújtsa a kár.

Ezután áttér a hiány részletezésre. A Weisz A. és társa címen vezetett hamis számlán elkövetett 108,057 kor. 35 fill. sikkasztás. Ez egy fiktív összeg, melynek alapja nincs, de kamatai átvezetettek, s így nőtt az osztalék és tartalékalap. Ilyen a 88,614 koronát kitevő tétel, melyek a mérleg javítására fordítottak. Ezek azért vezettek át, hogy a bizalmat megszilárdítsák. A vezérigazgató, ki akkor már a bűnben fetrengett, tiszta, becsületes képpel akart előttünk állani. Nem tekinthető sikkasztásnak Konsitzkynek adott előleg sem. Mindezek oly összegek, melyekért tiszta szívvel nem teheti felelőssé az igazgatóságot. Az a nézete, hogy ezek, miután jó részben a tartalék alap javítására fordítottak, irassanak le a tartaték alapból. Vannak tételek, 62,300 kor. összegben, melyeket Böhm Adolf ellopott. A törvény a pénzintézetnél nem tesz különbséget sikkasztás és lopás között, de el kell ismernie mindenkinek, hogy házi tolvaj ellen védekezni nem lehet.

Közbeszólás: Mennyi idő alatt történt a lopás?

Institúris: Ez az összeg is irassék le a tartalékalapból. Hátra van még két tétel, mely a szó szoros értelmében elsikkasztatott. Ez a két tétel, amelyért az igazgatóságot és felügyelőbizottságot — bár elismeri buzgalmukat — felelősségre lehet vonni s azon nézetben van, hogy valamiképen fedezni kell. Mindezek előrebocsátásával, a következő indítványt terjeszti elő:

Indítványozom, mondja ki a közgyűlés, hogy elvárja az igazgatóságtól, hogy a 96232 korona 45 fillér fedezésére nézve egy még az év folyamán egybehivandó rendkívüli közgyűlésnek kötelező alakban előterjesztést tesz és mondja ki, hogy ezen előterjesztés elfogadása esetén az előterjesztett mérlegben előforduló többi hiánytételnek, a tartalékalapból leendő leírását fogja elrendelni.

Steinitzer Pál dr.: A kereskedelmi törvény értelmében a közgyűlés csak oly tárgyban hozhat határozatot, melyet napirendre tűztek. Az indítvány felett tehát nem lehet vitatkozni. Maga részéről nem fogadja el az indítványt, de ha többség el is fogadná, a törvényszék megfogja semmisíteni.

Erős bírálat.

Keresztes Gyula dr. volt a következő felszólaló. Nehéz higgadtnak és nyugodtnak lenni — mondotta, — mikor az ember telve van keseredéssel. Az igazgatóságtól más jelentést várt. **Ama kijelentés — hogy levonja az igazgatóság a törvényes konzekvenciákat — semmit sem ér.** Az igazgatóságnak az első este után ki kellett volna mondani, hogy mi a kötelessége. A pénz, mint Institúris polgármester megjegyezte, érzékeny dolog. Ez nagyon szép, de nemcsak akkor áll, ha az igazgatóság pénzéről van szó, hanem akkor is, ha a részvényesekéről. Ki kellett volna az igazgatóságnak jelentenie azonnal, hogy mi a kötelessége, ha nem élvezne busás tantiémeket. Nyílt feleletet várt és csalódott. Az az állítás, hogy az igazgatóság a válságos napokban felemelkedett és elhárította a veszedelmet, nem felel meg a valóságnak. Hogy a veszély nem következett be, az nem az igazgatóság, hanem a nagyközönség érdeme, mely rendithetetlen bizalommal viseltett az intézet iránt. A polgármester neveléséges érveit szétzedni könnyű dolognak tartja. Voltak összegek, melyeket osztalékban osztottak ki, elismeri, de a mérleg hamis volt. És kik írták alá ezt a mérleget? Nevetségnek tartja az előleg dolgát, valamint azt, hogy házi tolvaj ellen nincs védekezés. Kérde, hat-nyolc év alatt 60—80,000 forintos tételek hogy állhatnak fedezetlenül. Nem tudja, hogy elkecserejdk-e, vagy pedig mulasson. Nem beszél tovább, mert fél, hogy elragadja heve, hanem a következő indítványokat terjeszti elő:

1. A közgyűlés az igazgatóság jelentését ne vegye tudomásul;
2. utasítsa az igazgatóságot, hogy záros határidő alatt új közgyűlést tüsszön ki s ezen a hiány fedezetére nézve tegyen részletes jelentést.

Az igazgatóság védelme.

Tagányi István elnök: Kijelenti, hogy az igazgatóságot méltatlanul sújtotta a szó. Reá kellett volna mutatni arra, hogy az igazgatóság egyes tagjai, vagy az összesség részt vett-e a bűnben. Tessék felemlíteni a tények láncolatát, mely az igazgatóságot sújtaná.

Ha ezt megteszik, meghajlik, és igazgató társaival szolidaritást vállal a bizalmatlanságban. Amíg azonban semmit sem bizonyítottak be, a vádak, szerényen bár, de visszautasítja. A házi tolvajt illetőleg van még megjegyzése, Tessék körülnézni, nemcsak itt, hanem a legelőbbkelő helyeken, sokkal nagyobb összegeket, milliókat loptak el. Sajnos, hogy nincsen olyan szabály, olyan ellenőrzési kulcs, mely által a két embernek, az igazgatónak és főkönyvelőnek összejárásáról az igazgatók tudomást szereznének. Oly furfanggal vitték itt végbe a sikkasztást, hogy a szakértők napokon át alig tudtak nyomára jönni.

Egy hang: Hogy tudta Hehs?

Tagányi István: Az igazgatóság azzal, hogy a törvény követelményeinek eleget tesz, azt mondta, hogy nem tér ki a törvényes felelősség elől. Többet várni az igazgatóságtól nem lehet. A helyzetet tisztán feltárta, nem hallgatott el semmit. Azt pedig, hogy tegyen prozociót a kár megtérítését illetőleg, megtette volna az igazgatóság figyelmeztetés nélkül is mert mint mondta, nem akar kitérni a kártérítés elől.

Közbekialtások: Akkor minden rendben van!

Tagányi István: Az igazgatóság foglalkozott ezzel a dologgal. Az igazgatósági tagok egy része hajlandó is a reá eső részt megfizetni, más része azonban még nem, mert nem tudja hova fejlődik a dolog.

— Helyes! rendben van — hangzott a teremben.

Keresztes Gyula dr.: Ha olyan komolyan meggondolták volna a dolgot, mint én, úgy nem helyeselnék a dolgot. Abszurdum, mint azt Institúris polgármester indítványozza, ma elvi álláspontot elfoglalni csupán a 92.000 koronának az igazgatóság által történő lefizetésére, míg a többire felmenteni. Tovább nem tárgyalja ezt az ügyet, bár nagyon sokat tudna az elnök szavaira felelni. (Mozgás.)

Tagányi István: (közbekialtít): Halljuk, mit tud?

Páris Lajos dr.: Tessék előállni velem.

Tagányi: Felszólítom, hogy mondja el, a mit tud.

Keresztes: (hevesen.) Nem gyunosítom az igazgatóságot összejárászással, de igenis felelősséggel. Egy szaklap azt mondta: nem tudjuk, nevéssünk-e az eseten, vagy bosszankodjunk. És igaza van. Feleselgetni nem akar, csupán ama elvi álláspont ellen tiltakozik, melyet Institúris javasol.

Tagányi Sándor részvényes: Ő is annak barátja, hogy nyugodtan beszéljenek. Keresztes is ezt hangsúlyozta és beszédének sem tartalma, sem a hangja nem ilyen. Ez a nyugtalanság árt az intézetnek, pedig éppen az a cél, hogy az intézetet a részvényesek és a piac javára megszilárdítsák. Keresztes azt mondta, hogy a többiek, mikor helyeselték, nem fontolták meg hogy mit tesznek. Ez nem áll akkor, midőn ezek a többiek nyugodtak, ő pedig heveskedik. Keresztes tulajdonképpen nem mondott egyebet, mint Steinitzer és Institúris, azaz a különbséggel, hogy egyben hozzácsatolta, miszerint az igazgatósággal szemben bizalmatlansággal van.

Keresztes: Ez nem áll!

Több hang: Ezt nem mondta!

Tagányi Sándor: De ez volt beszédének tartalma. Az igazgatóság mit tett? Feltárta a helyzetet, semmit sem titkolván el. Aki azt nem veszi tudomásul, bizalmatlankodik, mintha nem lenne minden feltárva. Ennek a bizalmatlanságnak az igazgatóság nyílt jelentésével szemben nincs helye. Ezután arra tér át, hogy a tantiémeket nem igen lehet felhányni, mert az intézetnél sem a múltban, sem pedig most nem jutott valami busás tantiém az igazgatóságnak. Alkudozásról pedig szó nincs, az igazgatóság nem akar felelőssége elől kitérni, sem pedig a reá háruló kötelezettségből lealkudni valamit. Az igazgatóságnak ama kijelentése, hogy a törvényes követelményeknek eleget tesz, nem olyan általános, mint azt Keresztes feltüntetni szeretné. Más jelentéssel ez idő szerint még nem lehetett előállni. Az elnöki előterjesztésre vonatkozólag Keresztes azt mondta, hogy arra még sokat tudna felelni. Ez a kifejezés olyan, hogy sok emberben furcsa gondolatokat ébreszthet. Ily válságos időben pedig ez nagyon helytelen. Vagy megmondja az ember, amit tud, vagy pedig nem tesz ilyen félremagyarázható kijelentéseket. Ezután áttér a mérleg részletezésére. **A hiány három csoportra oszlik.**

Avarffy Ferenc: Van itt minden fajtából!

Tagányi Sándor: Van sikkasztás, lopás és a mérleg javítására szolgáló hamis könyvelés. A sikkasztást el kell választani a lopástól. Itt kifejti a hamis könyvelési manipulációkat, melyek ismeretesek. Ezután áttér a tulajdonképeni sikkasztásokra, melyeket a vezérigazgatónak a főkönyvelővel összejárva könnyű volt úgy elkövetni, hogy az igazgatóságot félrevezesse. Erre vonatkozólag találouan jegyezte meg Meczenzeffy, az Osztrák-Magyar Bank egyik főembere: Becsületes vezérigazgatót és főkönyvelőt kell találni; akkor azután nyugodtan alhatunk. Végül a lopások ellen meg a legke-

vésbé lehetett védekezni. Mindezek után indítványozza, hogy vegye tudomásul a közgyűlés a jelentést és kérje fel az igazgatóságot újabb rendkívüli közgyűlés összehívására. (Helyeslés.)

Személyes kérdés.

Institóris Kálmán személyes kérdésben szól. Akárhogy szépíti is Keresztes, abban, amit mondott, bizalmatlanság volt. Áttér arra a megjegyzésre, melyben az ő indokait *nevetészeknek* nevezte. Nem tudja kellőleg kvalifikálni ezt a kifejezést, melyet visszautasít. Mikor indítványát megtette, az intézet és a helyi piac érdeke lebegett szeme előtt, s ez, mint aradi polgárnak kötelessége volt. Az volt a célzata, hogy a jövő közgyűlésen eleje vétessék mindennek, ami az intézetre rázkódtatás lenne. Még egyszer határozottan visszautasítja a reá tett megjegyzést.

Keresztes felelt még röviden, mire **Tagányi** elnök szavazásra bocsátja az indítványokat.

A határozat.

Külön választották a vizsgálatnál közreműködött három szakértőt illető köszönetre vonatkozó indítványt. Ezt a közgyűlés egyhangúlag elfogadta.

Elnök most szavazásra tüzi **Institóris** és ezzel szemben **Keresztes** indítványát. Előbbivel megegyezik **Tagányi** Sándoré.

Keresztes: A kérdés feltevése nem helyes. Ha tudomásul is veszik az igazgatóság jelentését, ez még nem jelenti, hogy a 92,000 korona kártérítéssel megelégszik a közgyűlés.

Nemess Zsigmond dr.: Fogadjuk el **Steinitzer** indítványát, mely szerint a kártérítéssel ma nem foglalkozhatunk. (Helyeslés.)

Elnök: **Institóris** indítványa még fennáll. Ezt nem hagyhatja figyelem nélkül.

Keresztes: Hogy a közgyűlés ne legyen kénytelen aprólékoskodni, hozzájárul **Steinitzer** indítványához: tudomásul veszi az igazgatóság jelentését, s indítványozza, hogy másról ne tárgyaljanak a mai közgyűlésen.

Institóris: Hogy a közgyűlés határozata egyöntetű legyen, módosítja indítványát. Vétessék az igazgatóság jelentése tudomásul, s utasítsák az igazgatóságot, hogy a legrövidebb határidő alatt hívjon össze újabb rendkívüli közgyűlést, melyen tegyen jelentést a hiány mikénti fedezéséről.

Elnök konstatálja, hogy most már minden indítvány egybehangzó, s így szavazásra nincs is szükség.

A közgyűlés ilyenformán az igazgatóság jelentését tudomásul vette, s új rendkívüli közgyűlés összehívására, s ezen a hiány mikénti fedezéséről szóló jelentés tételére utasította az igazgatóságot.

Ezzel a közgyűlés véget ért. Jelen voltak:

Tagányi István elnök, **Ring** Lajos, **Reicher** Ferenc, **Szalay** Károly, **Páris** Lajos dr., **Varjassy** Lajos, **Kneffel** Lajos igazgatók, **Vajda** István dr., **Rosenberg** Miksa dr. ügyészek, **Institóris** Kálmán, **Keresztes** Gyula dr., **Fay** Samu dr., **Dengi** Lajos, **Laczay** Endre, **Révész** Adolf, **Nagy** Kálmán, **Gruber** Hugó, **Hósz** Mihály dr. (Nagylak), **Steiner** Ignátz (B.-Csaba), **Hirschi** Zsigmond, **Stauber** József, **Schreiber** Vilmos dr., **Glück** Károly, **Tagányi** Sándor dr., **Tisch** Mór dr., **Hermann**, **Halmi** Andor, **Janisch** Lipót, **Maresch** Gyula, **Fényes** Dezső, **Szathmáry** Mihály, **Stoll** Károly, **Varjassy** Árpád, **Kuttin** Gyula, **Istvánfy** Béla, **Konya** Lajos, **Simay** István, **Csutak** Károly, **Tolnai** János dr., **Kunitzek** Sándor, **Dobiaschi** József, **Kristyóry** János, **Wagner** József, **Wally** Lajos, **Bisztriczky** József, **Ring** Béla dr., **Seidner** Bernát, **Singer** Gyula, **Lukácsy** Lajos, **Szöllőssy** Jenő dr., **Szécsényi** Adolf, **Varjassy** János, **Tagányi** Gusztáv, **Steinitzer** Pál dr., **Nemess** Zsigmond dr., **Lócs** Rezső, **Tiszti** Lajos, **Steigerwald** Alajos, **May** János, **Csámszky** Lajos, **Jellinek** József, **Nuszbaum** Zsigmond, **Pálmai** Lajos dr., **Leopold**

Zsigmond, **Fleischer** Samu dr., **Domonkos** József, **Kádas** Kálmán, **Mayer** Ferenc, **Kohn** S. N., **Mihalik** Béla, **Bles** Armin, **Mihalik** József, **Avarfy** Ferenc, **Priegl** István dr., **Bing** Ede, **Wallfisch** Armin, **Marék** Samu, ifj. **Szójka** János, **Assael** József, **Karácsonyi** Gyula.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Orvos-egyesületek fuziója.** Az országos orvosszövetség aradi fiókjá szombaton délután közgyűlést tart, melynek tárgyát az aradi és az aradmegyei szövetség-fiókok egyesülése képezi. A választmány már elvileg kimondta az egyesülést s ezt a határozatot a közgyűlés előreláthatólag szentesíteni fogja. Az aradi fióknak jelenleg harminchat, a megyeiének pedig harminckét tagja van. A közgyűlésen részleges tisztújítás is lesz, amennyiben egy jegyzőt és három választmányi tagot fog a közgyűlés választani mégpedig ideiglenes mandátummal, miután az általános tisztújítást a június havi közgyűlésen szokták megtartani.

Nessi Pál mentelmi ügye.

(A mentelmi-bizottság döntése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 11.

Izgatott ülése volt ma a képviselőház mentelmi bizottságának, mely **Nessi Pál** dr. országgyűlési képviselő ismeretes katonai ügyével foglalkozott. **Nessi Pál** ugyanis bejelentette a képviselőháznak, hogy a kolozsvári Gotterhaltobotrányból kifolyólag a budapesti honvédparancsnokság őt, mint szolgálton kívüli honvéd hadnagyot katonai vizsgálat alá fogta s becsületbírói tárgyalásra idézte meg, melynek előrelátható eredménye az lett volna, hogy őt tiszti rangjától megfosztják.

Ennek az ügynek érdemi részével a Ház foglalkozott s azóta **Fejérváry** Géza báró honvédelmi miniszter már el is intézte belőle a katonai részt. **Nessi Pál** azonban és ellenzéki képviselőtársai a képviselő mentelmi jogának megsértését látták a katonai parancsnokság eljárásában s **Apponyi** Albert gróf házelnök a mentelmi bizottsághoz tette át a bejelentést.

A mentelmi bizottság, mint tudósítónk táviratozza, ma foglalkozott ezzel az ügygyel s a határozat, melyet 7 szavazattal 5 ellen hoztak meg, az, hogy a katonai hatóság eljárása **Nessi Pál** képviselői immunis jogát nem sértette meg. Ezt a határozatot terjeszti a mentelmi bizottság javaslatképen a Ház pénteki ülésébe.

A bizottsági ülés titkos, zárt volt s így folyt le:

Maróthy előadó ismertette a bejelentést a bizottsággal s előadói javaslata az volt, mondja ki a bizottság, hogy **Nessi Pál** mentelmi joga megsértve nincs.

Olay Lajos kifejti, hogy igenis van sérelem, mely abban nyilvánul, hogy a képviselő immunitásával szemben a katonai praepotencia lép előtérbe. Itt a király ellentétbe helyezkedett a hadúrral, azt kívánja, hogy ez a két fél egyezzen ki, még pedig a hadúr rovására.

Szivák Imre az előadó álláspontját fogadja el, **Zichy** Aladár gróf ellenben a néppárt nevében azt jelenti ki, hogy bele se bocsátkozik az ügy érdemi tárgyalásába. Sérelem van, ennélfogva a mentelmi jog felfüggesztéséről szó sem lehet.

Sebes Dénes szerint a katonai parancsnokság eljárása magán viseli a mentelmi jog megsértésének minden kritériumát. Tisztán látható, hogy a katonaság meg akart félemlíteni egy képviselőt s így ennek immunitását megsértette.

Kubinyi Géza szabadelvűpárti képviselő vehemens hangon kel ki a katonai parancsnokság eljárása ellen. A képviselőház tagjai szuverén jogokkal bírnak, ezeket — ugymond

— meg kell védeni. Mig itt Magyarországon a főhercegek bíróság elé sem idézhetők, addig a képviselő immunis jogait büntetlenül sérthetik a katonák. Ő megvédi ezt a jogot s miután ebben az esetben azt megsértve látja, kéri a bizottságot, hogy ilyen értelemben hozzon határozatot.

Kifejtették álláspontjukat a bizottság többi tagjai is: **Thormay** Károly, **Radovanovics**, **Angyal** József, majd ismét **Olay** Lajos és **Sebes** Dénes.

A szavazásnál két kormánypárti képviselő: **Thormay** Károly és **Kubinyi** Géza az ellensékhel voksolt. Ez annak az előjele, hogy a szabadelvűpárt sincs egységben ebben a kérdésben s ez előreláthatólag meg fog nyilatkozni a képviselőházi tárgyalás alatt is. A bizottság öt tagja a mentelmi jog megsértését látva az előadói javaslat ellen szavazott, ezek: **Olay** Lajos, **Sebes** Dénes, **Thormay** Károly, **Kubinyi** Géza és **Zichy** Aladár gróf. A többséget hét képviselő képezte.

TANÜGY.

(—) **A kereskedelmi tanonc iskola tanárai.** Aradváros kereskedelmi tanonc-iskolájának bizottsága **Boros** Vida elnöklése alatt ma délután ülést tartott. A folyó-ügyek elintézése után az elnök átadta az elnöki széket az időközben megjelent **Varjassy** Árpád tanfelügyelőnek, hogy ez hivatalból vezesse a tanárkar tagjainak választását. A bizottság, miután az eddigi tanártestület működésével teljesen meg volt elégedve, annak tagjait három évre újból megválasztotta. A tanfelügyelő hozzájárult a választás eredményéhez. A tanárkar tagjai a következők: **Mil-lig** József igazgató, **Almási** T. Pál, **Kovács** Vince, **Mádai** Máttyás és **Seathmáry** István tanárok.

A polgármester bécsi utja.

(A **Storre**-vasművek közgyűlése. — **Weitzer** János fia. — A bécsi török-terület. — **Schöllerek** véleménye **Weitzer** végrendeletéről. — A **Weitzer**-fiu találmánya. — A hagyaték élvezete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Institóris Kálmán polgármester a **Weitzer** János hagyaték ügyében a múlt héten Bécsben időzött. Két alkalom hívta a város polgármesterét az osztrák fővárosba: a hagyatékhoz tartozó **Heu-gasse-i** palota hivatalos felbecsülése és a **Storre** vasművek közgyűlése.

Az előbbi teendőt — mint ezt már megirtuk — nem sikerült elvégezni. A palotában a bécsi török követség lakik s mikor **Institóris** Kálmán polgármester a bécsi közjegyző, egy **bau rath** és két törvényszéki becsüs kíséretében ott megjelent, a követségnél megijadtak, azt gondolván, hogy a bírósági emberek foglalni akarnak, s a török terület-re való hivatkozással nem bocsátották be a leltározni akarókat.

Másnap a polgármester egyedül ment föl a követségi irodába, ahol csak a titkár találta. Ennek előadta jövetelük célját s mikor megmagyarázta, hogy végrehajtásról szó sincs, a titkárból a legelőzékenyebb ember lett s készséggel jelentette ki, hogy bármikor elvégezhetik a becsülést. Csakhogy akkorára a kiküldött **bau-rath** elutazott, az egyik becsüs megbetegedett, a másik pedig elutazott Bécsből s így a becsülés nem volt foganatosítható.

A **Storre**-féle vasművek közgyűlése szombaton délelőtt 11 órakor volt a **Schöllér** és **Neufeldt**-cég palotájában. A 1901. évet 57.000 korona veszteséggel zárta le a részvénytársaság, mely tudvalevőleg három részvényesből áll: a **Schöllér**-cég, a **Neufeldt**-cég és — most már — **Aradváros**. A veszteség oka abban rejlik, hogy

a magyar és a osztrák vasipar a múlt évben erős háboruszkodásban állott egymással. Az árat lenyomta ez a versengés s ezt megérezte ennek a részvénytársaságnak üzleti forgalma is.

Ez a versengés azonban már megszűnt s a két ország vashámorai egyezsége léptek. Ebből azt lehet remélni, hogy a Storre-vasművek is lendületet vesznek s már a folyó évben, ha jövedelem nem is, de veszteség nem lesz. A múlt évi veszteséget különben a tavalyelőtti fel nem osztott nyereségből fedezik.

Az igazgatói állás elfogadására *Institutoris* Kálmán polgármester azért nem vállalkozott, mert ez a tisztség állandó Bécsben tartózkodást igényel s az igazgatónak százezer koronáig terjedő váltókat kell aláírni. Így aztán *Schöller* lovag unokaöccsét választották meg igazgatónak. Emellett a polgármesternek természetesen jogában áll minden ülésen résztvenni, a könyveket, az üzemet bármikor átvizsgálni, közgyűlést összehívni, stb.

A polgármester kikérte *Schöller* Rikárd lo-vagnak és *Neufeldt* Károlynak véleményét Weitzer János végrendeletéről. Ezek elismeréssel nyilatkoztak Weitzer emberbaráti gondolkozásáról s csak azt nem találták helyesnek, hogy Weitzer Aradvárosát *általános örökösűi* prvezte meg. Sokkal előnyösebb lett volna Aradra nézve, ha Weitzer bizonyos meghatározott összeget — egy vagy két millió koronát — hagyományoz a városnak, a hagyaték körülményes kezelésével pedig valamelyik más örökösét, egy magánszemélyt, biz meg. A dolog ugyanis jelenleg aként áll, hogy a városnak ki kell fizetni a hagyatéki vagyon kamataiból — a tőkéhez a végrendelet szerint nem szabad nyulni — 192.000 koronát hagyományokban, 85.000 koronát Weitzer özvegyének. 9000 koronát első feleségének 1000 koronát a fiának. Az évi járadékok összege tehát harmincötezer koronát tesz ki, s a 70—75.000 korona kamatból ezenkívül a 192.000 kor. hagyományt és az örökösödési illetéket is ki kell fizetni. Ilyenformán öt-hat évig alig jut valami a Weitzer által kijelölt jótékony célokra.

Weitzer János fia: *Georgievits* Izidor a polgármester értesülései szerint igen képzett technikus, kiváló szakember és épen nem „ábrándozó“, mint amilyennek Weitzer a harmincegy éves embert tartotta. Csakhogy Weitzer gyakorlati ember volt, aki egyszerű munkából lett gyáros s így fiának nagyratörő, de értékes terveit nem tudta méltányolni. Hogy a Weitzer nevelt-fia csakugyan alapos képzettségű technikus, azt legjobban igazolja egy *találmánya*, melyre *Schöllerék* szerint nagy jövő vár. Ez a találmány egy készülék, mely mindenféle járműnek, gépnek *pillanatnyi megállítására* szolgál. Ez egy igen értékes és fontos találmány s *Georgievits* Izidor már nem egy kedvező ajánlatot kapott rá. Ő különben a gráci waggongyárban működik, mint mérnök s *Schöllerék* értesülése szerint is bizonyos, hogy atyja végrendeletét meg fogja támadni.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Délután: *Balaton-i rege*, színmű. (Ifjusági előadás.) Este: *Boccaccio*, operette. (Páratlan bérlet.)

Csütörtök: *Katalin*, operette. (Páros bérlet.)

Péntek: Közönyt közönyvel, vígjáték. (Páratlan bérlet.)

Szombat: *Drama a tenger fenekén*, dráma. (Páros bérlet.)

* *Bánk-bán*. *Katona* József számára olyan megtiszteltetés volt a mai diszeladás, mintha valakit az aradi cigánytelep díszpolgárává választana. Nem a színházra célozunk ezzel, hanem az előadásra, melyet — néhány kivétel-

lel — olyan „válogatott“ szereposztásban láttunk, hogy netovább. Hát így tényleg netovább! mert eljutunk oda, hogy a színház nívója is olyan megtisztelő lesz a diszeladás kiszemeltjére, mint a mai előadás.

* *Katalin*. A nagystilű operett csütörtökön ismét színe kerül Zilahynéval a címszerepben, melyben a Népszínházban a múlt héten vendégzerepelt és fényes sikert aratott. Az operett mostani reprizének az az érdekessége, hogy a szerelmes Germain hadnagyot *Rózsa* Lili énekli, ki erre a szerepre fényes kosztümöket köszíttetett.

* *A balaton-i rege*. Az ifjusági előadást nemcsak a közönség, hanem az ifjuság vezetői és oktatói körében is elismeréssel fogadták. *A balaton-i rege* szépségében és költőiségében lesz tehát holnap bőven része az ifjuságnak. A darab ugyanabban a szereposztásban kerül előadásra, mint a nyári bemutató alkalmával.

* *Boccaccio* holnapi előadására élénk érdeklődés mutatkozik a közönség körében. A régi operettek csak nem vesztik el vonzó erejüket, mert van érdekes meséje, folyton emlékező humorok és mindvégig bájos muzsikájuk. *Répassy* Gusztáv játssa a címszerepet és Polgár, Sarkadi, Füredi alakítják e három pipotya férjet *Boccaccio* kedvenc áldozatait.

* *A Magyar Színház új terve*. A budapesti *Magyar Színház* igazgatósága, mint értesülünk, január elsejétől fogva visszatér régi irányához és főképen az operettet fogja kultiválni. Vigjáték vagy bohózat csak elvétve fog színrekerülni. A színház, hogy új tervét megvalósíthassa, újabb szervezett egy erős énekkart.

Az arad-hegyaljai villamos.

(Közigazgatási bejárás és bankot.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Az arad-hegyaljai villamos vasut, — mely Araddal kötné össze a bortermő vidéket, ma egy lépéssel odább haladt azon az uton, mely a megvalósulás felé visz.

Ma kezdődött a tervezett vasutvonal közigazgatási bejárása, ha ez véget ér, el lehet mondani, hogy be van fejezve a vasutépítés műszaki része, következhetik az építés. Még két napig tart ez a bejárás s azután következik a fontosabb, de döntő feladat, a finanszírozás.

Ugy értesülünk, hogy van már egy berlini pénzcsoport, mely hajlandó a vasutat felépíteni, ha az érdekeltség a vasut építésére szükséges négy millió korona 35—36 százalékát, körülbelül egy millió 400.000 koronát föl tud mutatni. Ennek az összegnek az összegyűjtése képezi tehát a legközelebbi jövő feladatát és ez már ebben a hónapban, november 16-án kezdődik. A hónap közepére ugyanis befejeződik a bejárás s akkor az érdekeltség kibocsátja az aláírási iverket.

Egy részvény ára *kétsezer korona* lesz s anynyi részvényre van szükség, a mennyi a berlini pénzcsoport által kívánt összeget képviseli. Természetesen az érdekelt községek hozzájárulására is számítanak, s ezektől mintegy 500.000 koronát várnak az engedményesek.

A berlini pénzcsoport, mely a vasut finanszírozására vállalkozott, a „Gesellschaft für Eisenbahn- und Betrieb Hennig, Hartvig et Cie.“ berlini cég egyesülve *Bob* Adolf tőkepénzessel, csak nemrég lett le a kereskedelmi miniszteriumban 260.000 korona kauciót a várombány-drégely-palánki vasut építésére. — Ugyanez a társaság vállalkozott az arad-hegyaljai villamos-vasut finanszírozására is.

A közigazgatási bejárásról a következő tudósítás számol be:

Ma reggel kezdődött a hegyaljai villamos-vasut *gyorok-kúvini ménesi* vonalának közigazgatási bejárása. A bejárás *Szűts* Andor dr. miniszteri titkár elnökölt s részt vett benne a kereskedelemügyi miniszterium részéről még

Kádár Gusztáv műszaki tanácsos, a vasut főfelügyelőség részéről *Ney* Ferenc főfelügyelő, a közös hadügyminiszterium részéről *Sellner* Ede vezérkari őrnagy, Aradmegye részéről *Dálnoki Nagy* Lajos dr. alispán, *Baross* Ferenc dr. főszolgabíró és *Lovich* Gyula tb. főszolgabíró, a magyar államvasut részéről *Fetter* Géza felügyelő az államépítészeti hivatal részéről *Darvas* Lajos kir. mérnök, továbbá *Rózsa* Károly bankigazgató, *Steiner* Simon dr. orvos, bankigazgató, *Fényes* Géza, a pénzcsoport mérnöke, *Pálmai* Károly tervező mérnök, *Fáth* József mérnök, *Keppes* Gyula dr. és *Péterffy* Antal ügyvédek, *Papp* Elemér kulturmérnök.

Szűts Andor dr. a bejárás elnöke a gyoroki község házában megnyitotta a bejárást a gyorok-kúvini-ménesi vonalra. Udvozolta a nagy számban megjelent érdeklődőket, végül felhívta az érdekelteket, hogy adják elő észrevételeiket a vonal vezetésére, a párhuzamos utak és utátjárók elhelyezésére, valamint az állomásokra vonatkozólag.

Az érdekeltek tudomásul vették az előadottakat, mire megkezdődött a vonal bejárása. Először a gyorok-kovaszinczi részt járták be. A bizottság az engedélyesek által betervezett terveket, miután azokhoz az érdekeltek hozzájárultak, elfogadta. Az érdekeltség kívánalmára azonban megállapodtak abban, hogy Gyorok piacán kívül, *Gyorok és Kúvini határában* és magában Kúvini-ban is két állomás létesíttessék, hogy a vasut a közönség részéről minden oldalról könnyen megközelíthető legyen.

Ezután a bizottság a gyorok-ménesi részre vonult ki, ahol megállapodtak, hogy Ménesen két állomást létesítenek, és tekintettel arra, ugyanott *hőraktárakat* fognak felállítani, az állomásokat a közönség részére könnyen hozzáférhetővé fogják tenni.

Délután öt órakor Aradon a Millennium-sörcearnok külön termében társasbéd volt, melyen jelen voltak: *Szűts* Andor dr., *Kádár* Gusztáv, *Rózsa* Károly, *Steiner* Simon dr., *Fényes* Géza, *Pálmai* Károly, *Darvas* Lajos, *Fáth* József, *Keppes* Gyula dr., *Péterffy* Antal.

Holnap lesz a gyorok-paulisiradnai vonalrész bejárása.

HIREK.

Nikolits Péter temetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Az aradi iparosvilág nagy halottját: *Nikolits* Pétert, a kereskedelmi és iparkamara alelnökét, az aradi ipartestület volt elnökét és örökös tiszteletbeli elnökét, ma délután 3 órakor temették el az elhunytnak *Kossuth-utcai* házából.

Óriási közönség gyűlt össze a halottas háznak fekete drppériakkal díszített udvarán s már három óra előtt megjelentek ott *Novakovits* János temesvári szerb esperes, *Brankovits* Sándor aradi és *Vuics* György arad-gáji szerb lelkesek, akik a ravatalos szobában végezték el a temetési szertartást. Azután kihozták a halottat az udvaron felállított katafalkra s a szerb egyház papjai a templomi énekkar énekének kíséretében beszentelték a halottat.

A gyászháznál dr. *Marschall* Lajos, a kereskedelmi és iparkamarai titkára mondott bucsuztató beszédet, a temetőben pedig az ipartestület nevében *Steigerwald* Alajos. A temetésen megjelent *Fábián* László ny. főispán, *Institutoris* Kálmán polgármester, *Sarlot* Domokos főkapitány, *Varjassy* Lajos polgármester-helyettes, dr. *Keresztés* Gyula és *Reicher* Károly főügyészek, *Sorbán* János főispáni titkár, *Newman* Adolf, *Szathmáry* Mihály és *Vas* Gusztáv

táv főfelügyelő, *Tedeschi* Viktor, *Szél* Ernő póstafőnök, az aradi kereskedelmi és iparkamara *Mes* Ármin alelnök, dr. *Marsall* Lajos és *Edvi-Élis* László titkárok, az ipartestület *Berán* Antal elnök, *Steigerwald* Alajos, *Rozmanith* Albert, *Klein* Ignác alelnökök és *Kiss* Ferenc titkár vezetésével, a gazdasági egylet képviselőiben *Laehne* Hugó igazgató, továbbá *Simay* István, *Müller* Károly, *Robitsek* Ágost dr., *Csési* Imre és *Frint* Lajos lelkészek, *Döbrentey* Gábor, *Jáki* Tóth és *Czecz* honvédszázadosok, *Pekár* Károly, *Dániel* Kálmán, *Posgay* Lajos dr., *Dániel* László, *Müller* Gyula, *Löcs* Rezső tanácsos, *Ábrai* Lajos, *Nagy* Sándor dr., *Steiner* Jakab, *Brück* Gyula dr., *Nagy* Kálmán, *Madarász* Antal, *Virágh* Lajos, ifj., *Nachtnébel* Odön, *Kotsis* Lajos, *Vizer* Lajos, *Ludig* István dr., *Gebhart* István, *Fixek* István, stb., továbbá a kereskedelmi és iparkamara, valamint az ipartestület tagjai nagy számban.

Az elhunyt koporsóját a következő felirásu koszorúk fűdték:

Felejthetetlen jó férjemnek, bánatos özvegye. Szeretett jó atyjuknak, Sándor és Géza. A Szilárd-család Tisztelete jeléül. A Hajócsalád Tisztelete jeléül. Drága nagyapának, Micike. Érdemes alelnökének a kereskedelmi és iparkamara. Felejthetetlen jó főnöküknek hű szolgálói. Kedves jó atyjuknak Irma és Gyula. Kegyelete jeléül a Schweffer-család. Az aradi ipartestület érdemeiben gazdag, volt buzgó elnökének. A jó szomszédnak *Fixek* István és családja. Szeretett jó vejének özv. *Münich* Adámné, stb.

— **Arad és a katonai javaslatok.** Holnap, szerdán délután tartja meg Aradváros törvényhatósága november havi közgyűlését. Ennek legérdekesebb tárgya kétségtelenül az az indítvány lesz, amelyet *Müller* Károly és *Tolnai* János dr. nyújtottak be a katonai javaslatok törvényre emelése ellen intézendő felirat tárgyában. A tanács a mai napig még nem hozott határozatot az indítványra vonatkozó javaslatáról, miután *Urbán* Iván főispán, a közgyűlést előkészítő tanács elnöke, Aradról távol volt. Ugy értesülünk azonban, hogy a tanács *Kádas* Kálmán főjegyző előadói javaslata alapján a *Müller-Tolnai* indítványt pártolól fogja a közgyűléshez terjeszteni. Az előkészítő tanács különben holnap délután, a közgyűlés előtt fog határozni ebben a kérdésben.

— **A bankfiók új főnöke.** Befejezett dolog immár, hogy az *Osztrák-Magyar Bank* aradi fiókjának vezetésében változás történik, mert *Laczay* Endre elfogadta az *Ipar- és népbanknál* neki felajánlott vezérigazgatói állást s közelébb lemond a bankfiók főnökségéről. Erősen folyik már a találgatás a városban arra, ki lesz *Laczay* utódja. A legfrissebb verzió szerint az aradi bankfiók főnökévé *Jellenek* et, az *Osztrák-Magyar Bank szolnoki* fiókjának vezetőjét fogják kinevezni.

— **Tartalékos tiszték mozgalma.** A budapesti tartalékos tiszték körében hazafias mozgalom indult meg a legújabb *Gotterhalte-botrány* miatt, melynek főszereplője *Nessi* Pál dr. országgyűlési képviselő. Mialatt a képviselőházban akadémikus vitatkozást folytatnak a katonai eljárás miatt azalatt a tartalékos tiszték között a *Nessi* ügyvel kapcsolatban olyan mozgalom indult meg, hogy *rangjukról valamennyien önként lemondanak.* A lemondásra kötelező ívet eddig háromszázan írták alá.

— **Az Aradi ipar- és népbank** újabb rendkívüli közgyűlését, melyen az igazgatóság a banknál konstatait hiány mikénti fedezéséről fog körülményes előterjesztést tenni a részvényeseknek, csütörtökhöz két hétre, november

hé 27-re tűzték ki. A gyűlés éppen úgy, mint a mai, délelőtt 11 órakor kezdődik.

— **Kanyaró-járvány az aradi iskolákban.** A város főorvosi hivatala ma előterjesztést tett *Institoris* Kálmán polgármesterhez, mint az iskolaszék elnökéhez, jelentvén, hogy a városban járványszerűleg lépett fel a kanyaró-betegség s ebben a hónapban *nyolcvanegy új esetet* jelentettek be az orvosok. Ezek közül ötven beteg iskolánövendék. Különösen sok a beteg a *Weitzer János-utcai leányiskola* I. a. és I. b. osztályaiban, melynek növendékei közül 45 százalék állandóan hiányzik. A *Demeter-utcai kis dedóvó* száz gyermeke közül ötven kanyaróban fekszik. Ezek alapján *Posgay* Lajos dr. főorvos azt az előterjesztést tette a polgármesternek, hogy az említett leányiskola négy osztályát és a *kisdedóvót bizonytalan időre zárassa be.* Az iskolaszék elnöke természetesen végre fogja hajtani a főorvosi hivatal előterjesztését.

— **Kétszáz részvény — ajándék.** Szép elismerésben részesült tegnap *Kalmár* Nándor az „Arad és Vidéke” kiadóhivatalának vezetője. *Kalmár* majdnem másfél évtizede áll részint a *Gyulay* István-nyomda, részint a lap szolgálatában, mely idő alatt sok jelét adta a vállalat iránti hűségnek. Ez érdem elismerésül *Fixek* István, a *Gyulay* István-nyomdatársaság legnagyobb részvényese abban a kellemes és nem mindennapi meglepetésben részesítette tegnap *Kalmár* Nándort, hogy neki ajándékozta a nyomda-szövetkezetből tulajdonát képezett *kétszáz darab részjegyet.* Valóban szép elismerése ez a szolgálati hűségnek.

— **A tisztviselők fizetésrendezése.** Mint fővárosi tudósítónk táviratban jelenti, a pénzügyi bizottság mai ülésén *Lukács* László pénzügyminiszter érdekes bejelentést tett. Tudomására hozta ugyanis a bizottságuk, hogy a tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó törvényjavaslatot pár nap alatt, valószínűleg még e hét folyamán benyújtja a képviselőházhoz.

— **Az anyakönyvvezetők köréből.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Arad vármegyében a csintyei anyakönyvi kerületbe *Csorogár* István jegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá az újszentannaiba *Kassás* Béla községi irnokot, az eleibe pedig *Becski* Dezső községi irnokot anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki, és *Csorogár* Istvánt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Bottó Ferenc végrendelete.** Országszerte feltűnést keltett *Bottó* Ferenc nagyváradi ügyvéd végrendelete, melylyel a külön nábob tetemes vagyona nagy részét, *kétszázötvezer koronát, egy főiskola* céljaira hagyta. Az érdekes végrendeletet, mint értesülünk, megtámadták most az elhunyt ügyvéd ama rokonai, kik a kagyatékra számot tartanak. A végrendelet ellen *Bottó* Ede, az elhunyt unokaöccse és társai nyújtották be panaszukat a nagyváradi kir. járásbíróshoz, a végrendelet megsemmisítését kérve. A kérvény arra támaszkodik, hogy a főiskola céljára hagyott ház régóta *Bottó* Ede nevére szerepel a telekkönyvben, s indokgyanánt azt hozza fel az örökösök, hogy *Bottó* Ferenc a végrendelet idején nem volt beszámítható. Amit azonban megcáfol a végrendelet tanuinak kijelentése, mely azt igazolja, hogy az örökösök ép elmével rendelkezett.

— **Plébános képesítő vizsgák.** *Németh* József főlsz. püspök elnökielte alatt ma kezdődtek meg a plébános képesítő vizsgálatok. A következő öt jelölt jelentkezett a vizsgálatra: *Römer* Miklós (Uj-Szt. Anna), *Fábián* József (Csoka), *Glass* Ferenc (Ujarad), *Raskó* Sándor (Szeged-Belváros)

Wünsche Gyula (Csakova) és *Witwer* Miklós (Glogovác.)

— **A Szilberstein-émlék leleplezése.** Ma délelőtt megható ünnepély színhelye volt a rákoskeresztúri zsidó temető. *Szilberstein* Ötvös Adolfnak, a nagynevű esztétikusnak fehér karrarai márványból készült díszes síremlékét leleplezték le. A síremlék költségeit gyűjtés útján szerezték be. Az Otthon és az Ujságírók Egyesületének képviselőiben *Rákosi* Jenő és *Veszi* József elnökök vettek részt az ünnepségen, melyen irodalmunk számos jelese jelent meg. Az egybegyűlt közönség a beszédek befejeztével gyönyörködve szemlélte a remekül elkészített karrarai márványemléket.

— **Kegyelem, vagy fegyelmi?** A következő sorok közlésére kéretünk fel: Igen tisztelt Szerkesztő ur! Becses lapjának november 8-án megjelent számában a galsai jegyző ügyére vonatkozólag „Kegyelem, vagy fegyelmi?” cím alatt közölt cikke személyemmel is foglalkozván, indítatva érzem magam erre helyreigazításképpen néhány megjegyzést tenni. Téves azon állítás, mintha az árvaszék panaszára megindított vizsgálat során az derült volna ki, hogy *Zorád* kezén árvapénzek elkallódtak; téves azon állítás is, hogy *Zorádnak* körjegyzői állásáról való lemondását magam fogadtam volna el; azon közlemény pedig, hogy a fegyelmi vizsgálatot ellene megindítani elfeledtem, merő képtelenség. Hosszadalmas volna az árvaszéknek *Zorád* lemondása előtt alispán ur útján hozzám juttatott egyetlen egy, a néh. *Argyelán* Miklós muzikai örökösök hagyatékai ügyéből kifolyó feljelentését megismertetni, melynél csupán egy később újra elkészített számadásnak elveszése lett megállapítva, s azért az érintett árvaszéki panasz következtében megtartott vizsgálat leírását is mellőzöm, de a közönség tájékoztatása végett felemlitem, hogy szeptember hó 4-től 29-ig szabadságon, s hivatalomtól távol lévén, *Zorád* János időközben állásától felüggesztett galsai körjegyzőnek szept. 27-én bejelentett lemondását el nem fogadhattam annál kevésbé felejtettem el nevezett ellen a *Novák* Kornél szolgabíró és *Medveczky* W. Lajos számvevő által felfedezett szabálytalanságok és visszaélések miatt a fegyelmi vizsgálat elrendelését, miután szabadságom létem alatt a nevezett szolgabíró saját felelőssége mellett végezte a hivatalos teendőket, s intézte el *Zorád* János fegyelmi ügyét, illetőleg lemondási bejelentését. Világos, 1902. november hó 9-én. Tisztelettel: *Páris* Gábor főszolgabíró.

— **A vidéki sajtó köréből.** Dr. *Huszár* János, a *Szeged és Vidéke* megalapítója visszalépett a lap szerkesztésétől, amely már *Balassa* Ármin dr. ügyvéd felelős szerkesztése alatt jelent meg. Társzerkesztők *Fülöp* Zsigmond dr. és *Szász* Hugó dr. szegedi ügyvédek.

— **Adám születésnapja.** Ez a születésnap kétségtelenül a legfontosabb dátuma az emberiség történetének, amely vele kezdődik. *Adám* teremtése napja az ember születésnapja, a ki véle jelent meg a földön, hogy urának valja magát. E hatalmas dátum titka természetesen sok nyugtalan elmét izgatott már, főként a középkorban a tudósok egész légiója fürkészte, számíttatta és vitázott rajta. De a középkor tudósaival még nem halt meg a nagy kérdés izgató ereje, vannak még ma is, a kiket zaklat, sőt ime van olyan is, aki esküszik rá, hogy meg is fejtette. És ez a valaki igen komoly, tudós ember: *Sir John Lightsoot*, a cambridgei egyetem vicekancellárja. Az érdemes kancellár teljes tizenöt esztendeig tanulmányozta ezt a kérdést. Vizsgálódott, buvárkodott, összehasonlításokat tett, kombinált és most nyilvánosságra hozza az eredményt. E szerint *Adám* apánk *Krisztus* születése előtt 4004 esztendővel, *október 13-án* délelőtt kilenc órakor lón urává a paradicsomnak, a melynek virágos földjét emberi láb akkor taposta először. Akkor öt napos volt a világ. Most még azt kellene kiszámítania az angol tudósnak: mikor volt *Eva* anyánk teremtése napja.

— **Lóhus Budapest.** A napról-napra emelkedő husarak szinte hozzáférhetetlenné teszik a szegényebb lakosságnak a húst. Budapest főváros tanaess, amely nem tud tenni semmit

az ellen, hogy a hus ára leszálljon, már több ízben akart Bécs és más lóhust evő városok példájára lóhús-mészárszékeket felállítani, hogy így a szegény ember, akinek nem telik a mérgező drága sertés- és marhahusra, olcsó húst kapjon. Valahányszor a tanácsnak ez a terve szőnyegre került, mindannyiszor felemelte szavát ez ellen a közvélemény és a terv dugába dőlt. Most, hogy a konyhaszerek egyik legfontosabbika, a zsír, hirtelen drága lett s a husáraknak újabb felszólítása várható, megint a lóhús behozatalával foglalkoznak. A mészárszékhez bizalmas kérdést intéztek, hogy vajon melyik állítana föl szükség esetén lóhús-mészárszéket? Mivel legnagyobb részük hajlandóságot mutatott, legközelebb velük együtt ankétet tartanak, amelyen módot fognak keresni a lóhús behozatalára. Illetékes körök azzal érvelnek, hogy a lóhús behozataláról a marha és sertéshús olcsóbb lesz, mert konkurenciát fog csinálni. A lóhússal először próbát akarnak tenni — a népkonyhákban. Ha ott beválik, akkor egymásután felállítják a lóhús-mészárszékeket.

— **Az adócsinálás vége.** Egy fiatal katonatiszt szomorú sorsáról ad hírt miskolci tudósítónk. *Keszler* László, az ottani 65 gyalogezredben szolgált hadnagygyal ranggal. Nagyon szeretete a katonai pályát, de kénytelen volt félbeszakítani adósságai miatt. Mulatozásai nagy anyagi zavarba kergették s e miatt körülbelül egy évvel ezelőtt huzamosabb időre szabadságot kaptak. Állást vállalt az államvasuti üzletvezetőségénél, de folyton visszavágyott a katonasághoz. Költekező életmódját azonban nem hagyta abba s mindinkább eladósodva, a lehető legmeggondolatlanabb lépésre ragadtatta magát: pénzszerzésre jogtalanul használta föl nagybátyja, *Keszler* Bertalan keresztes-püspöki plebános nevét. Bár csak kisebb összegről, körülbelül ötszáz koronáról volt szó, a könnyelmű fiatalember tettének következményeitől való féltelmében néhány nappal ezelőtt eltűnt Miskolcra. Tegnap délután megtalálták *Keszler* Lászlót a borsodmegyei Geszt község temetőjében, hol édesanyja sírján agyonlőtte magát hadnagygyal egyenruhájában.

— **Gyilkos apai szeretet.** Kranje, kis szerb városkában, mint Belgrádból táviratozzák *Georgilovics* Sztankó megölte tizenhétéves leányát aztán önként jelentkezett a hatóságnál. Elmondta, hogy leánya jegyben járt egy zimonyi asztalossal s már a napokban kellett volna a lakodalmat megülni de nem volt képes előteremteni a megígért hozományt. Nehogy meg kelljen érnie ezt a szégyent, hogy esküvő után az asztalos hazaküldje az asszonyt, inkább megölte.

— **A Vilmos-huszárokat megrabolták.** A szombatról vasárnapra virradó éjjel még eddig ismeretlen tettesek kirabolták Nagyváradon a Vilmos huszárezred első századának pénztárát. A tettesek álkulccsal hatoltak be az első század irodájába és az erős tölgyfa szekrényt feltörve, melyben a század pénztár őrizték, kiloptak 1800 koronát. Az esetet csak másnap reggel fedezték fel és rögtön jelentést tettek a századparancsnoknak. A vizsgálat nyomában megindult; a lopást különben a rendőrségnek is bejelentették. Gyanússá teszi az esetet az a körülmény, hogy sem a naposkáp-lár, sem pedig a helyettese, akik közül egyiknek mindig ébren kell lennie, semmit sem vettek észre.

— **Figyelmeztetés a fénykép-jogra nézve!** Mivel folyó hó 10-kétől kezdve, penztárainnál a Paragon rendszerű Blokkokat vezetem be, tisztelettel felhívom a fénykép-bor tulajdonosokat, sziveskedjenek még e hét folyamán fényképeiket nagyításra elhozni, illetve beküldeni. Kiváló nagybecsűléssel Porter Vilmos Nagy-Áruház Arad, Szabadságtér.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Faust doktor** Margitja szívét ékszerrel nyerte meg s ez mintegy jelképezi hogy az ékszer semmi egyéb, mint egy eszköz a hiúság felköltésére a cifrázkodásra, hivalkodásra. Pedig ez tan nem felel meg a valóságnak. Szolid és jó minőségű ékszerbe fektetni a pénzt, az egész realis dolog, miután nemes fémnek, drága kőnek mindig megmarad az értéke s az nem csökken, csakis nő. Ajánljuk azért ékszer, óra stb. beszerzésére *Weinberger* Ferenc ékszerész (Andrássy-tér 19.) ára rak-tárát, hol a legfinomabb kivitelű áruk a legutányosabb áron és fizetési feltételek mellett kaphatók.

A Reichsrathot elnapolják.

(Újabb botrányok Bécsben.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 11.

Ausztriában a politikai helyzet válsága elérte tetőpontját és a csehek készülő obstrukciója következtében nagyon valószínű, hogy a *Körber-kormány* már néhány nap múlva beadja lemondását.

Parlament körökben biztosra veszik, hogy a mostani kabinetet koalíciós miniszterium fogja követni. *Körber* utódja gyanánt legsűrűbben *Baernreither* dr., az alkotmányhü nagybirtokosok tagját emlegetik. A kormány-alakítás előtt az összes pártokat konferenciára fogják egybe-hívni. A csehek táborában megvan a hajlandóság arra, hogy nem gördítenek akadályokat egy olyan koalíciós kabinet elébe, amelyben ők is képviselve volnának és készek a nyelvkérdés megoldásának elhalasztásába is beleegyezni. Szó van arról is, hogy a koalíciós kormány megalakulásáig átmeneti miniszterium fogja vezetni az ügyeket.

A véderőjavaslatok most is heves ellenzessel találkoznak valamennyi párt részéről és jellemző, hogy még a lengyel klub is a javaslatok ellen foglal állást, noha eddigelé katonai kérdésekben a kormány mindig számíthatott a lengyelek szavazatára.

A Reichsrath mai ülésén szóba került a legutóbbi tartománygyűlési pótválasztás. Ennek folyama alatt rendkívül viharos jelenetek fordultak elő.

Körber az interpellációra válaszolva kijelentette, hogy a tartománygyűlési pótválasztáskor a munkások botrányosan viselkedtek. E kijelentésre a szociálisták ordítva kiáltották a miniszterelnök felé:

— *Hazugság!*

Több szociálista képviselő felugrott helyéről, a miniszterek padja felé rohant s ott az antiszemítákkal szóváltásba elegyedtek. Ez per sze óriási lármá kíséretében történt.

— *Betörők, gyilkosok, zsebmeiszók, család!* — ilyen kifejezések röpködtek folyton a levegőben.

Majdnem *tetlegességre* került a dolog, mert *Lueger* és *Gessmant* ki akarták dobni a teremből. Végre az antiszemíták kivonultak, mire nagynehezen folytatni lehetett a vitát.

Most már kétségtelen, hogy a Reichsrathot elnapolják.

Bécsi távirat szerint a király, mikor a Reichsrath mai ülésének lefolyásáról értesült, keserű panaszra fakadt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az aradi sikkasztás a nagyváradai táblán. *Böhm* Adolf az Aradi ipar és népbank sikkasztójának ügye legközelebb foglalkoztatja a nagyváradai kir. tábla büntető tanácsát. Az aradi törvényszék vádtanácsa tudvalevően nem adott helyet a vizsgálóbíró letartóztatását elrendelő végzése ellen beadott felebbezésnek. *Oszdly* Károly dr. védő, mint irtuk, a nagyváradai kir. táblához felfolyamadást nyújtott be, kérve *Böhm*

Adolf szabadlábra helyezését. A felfolyamodás, melyet 1821—902 bft. szám alatt iktattak be, *Balogh* Samu kir. táblabírónak osztották ki. A döntés még e hét folyamán megtörténik.

§ **Hallóssy tanítványa.** *Révay* Kálmán kir. albiro szobájában ma délelőtt tárgyalás folyt le, melynek vádlottja *Markovics* Miklós 58 éves csizmadia, aki az elmúlt hónapban a Marosparton perverz hajlamainak áldozott s szemérem elleni kihágást követett el. Panaszosként két fiatal leány, egy 11 éves és egy 6 éves szerepeit. A vádlott tagadta a terhére rótt cselekményt, de a tanuk vallomásai beigazolták azokat. *Révay* albiro egy heti fogházra ítélte a szeméremtelen csizmadiat, aki az ítéletben megnyugodott.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, november 11.

Szép őszi időjárásunk van. Az éjjel már kisebb jégrétegek képződtek, nappalra azonban elég meleg lett ismét.

A hozatalon meglátszik, hogy a mezői munkák nagyobb része befejezést nyert, amelyen élénk volt a kínálat, olyan élénk a vételkedv, dacára a lanyhább árjelzésnek.

Mintegy 5000 métermázsza buza és 500 métermázsza tengeri került forgalomba.

Mai gabona-árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Uj-buza I-ső minőségű 7.00—7.10.

Uj-buza közép 6.70—6.80.

Uj tengeri morzsolt 4.50—4.55.

Rozs 5.70—5.80.

Arpa 5.20—5.30.

Zab 5.50—5.60.

Az irányzat lanyhább.

— **Marharakodó állomások engedélyezése.** A magyar királyi földművelésügyi miniszter a kereskedelmi miniszterrel egyetértéssel a Pestvármegye területén lévő Szalk Szent-Márton, Dunavecse, Solt, Dunapataj és Tetélen állomásokat, továbbá az Aradvármegye területén fekvő *Buzsákpuzta* és a Somogy vármegyében levő *Amamellék* állomásokat marharakodó állomások gyanánt engedélyezte.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: *Aichinger* Ferenc, Bécs. — *Klein* Mór, *Eperjes*. — *Almann* Bernát, *Siklós*. — *Steiner* Bernát, *Párhány*. — *Maly* Henrik, *Geiersberg*. Özv. *Bondoni* Karolina, *Condino*.

S z e s z ü z l e t.

— November 11. —

Mai jegyzőcsink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Székítőt moslék 12'80—13— korona mmássáknént.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, november 11.

Magyar aranyjárdék 4%	120.36
Magyar koronajárdék 4%	97.60
Magyar arany 4 1/2%	—
Magyar ezüst 4 1/2%	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.00
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeregyorsójegy kölcsön	202.—
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	157.—
Osztrák papírjárdék	100.75
Osztrák járadék ezüst	100.55
Osztrák járadék arany	120.50
Koronajárdék	100.—
1860-iki államsorsjegyek	150.50
Osztrák-magyar bankrészevény	1560.—
Magyar hitelbankrészevény	702.—
Osztrák hitelbankrészevény	666.75
Osztrák-magyar államvasút	695.—
20 frankos arany (Napoleonador)	19.06
Német birodalmi márka	116.92
London	239.22
Páris	93.17
20 márkás arany	—

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 11

Délkeleti. Buzakínálát mérsékelte, vételkedv korlátozt. Lanyha irányzat mellett 11.000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanevek bágyadtak, rozs 5 fillérrel olcsóbb. Időjárás borús.

Északkeleti. Berlin változatlan, páris 10-el olcsóbb.

Zárulat 12 órákor:

Buza 1903. áprilisa	7.40—7.41
Rozs 1903. áprilisa	6.45—6.46
Zab 1903. áprilisa	6.28—6.29
Tengeri 1903. májusra	5.69—5.70
Repece augusztusra	11.75—11.85

Zárulat 5 órákor:

Buza 1903. áprilisa	7.44—7.45
Rozs 1903. áprilisa	6.48—6.49
Zab 1903. áprilisa	6.30—6.32
Tengeri 1903. májusra	5.74—5.75
Repece augusztusra	

Zárulat 5 órákor:

Oszták hitelrészvény	666.25
Magyar hitelrészvény	700.25
Leszámlolóbank részvény	441.—
Rima-Murányi vasmű részvény	461.—
Oszták-magyar államvasút részvény	695.—
Közuti vasút	611.—
Városi villamos vasút részvény	325.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 11. —

Magyar előrend: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban 108—9 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 110—1 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 108—9 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 108—9 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 106—8 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 104—6 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 102—4 fillérig.

NAPIREND.

November 12. Szerda. Róm. kath. naptár: Jozafát. — Protestáns naptár: Jónás. — Görög-keleti naptár (október 30.): Zenób vértanú. — A nap két 6 óra 46 perckor. nyugszik 4 óra 10 perckor. — A hold két 2 óra 27 perckor, nyugszik 2 óra 29 perckor.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett. Mesterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradról küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száras, hűvös.

November 12. Városi közgyűlés délután 4 órákor.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.06
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.07	Gyorsvonat délután 4.16
Radnára délután 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.48
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjeli 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.36
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.08
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

NYILTÉR.*

Telefon 162. szám.

Ajánlok kitűnő minőségű szagtalan
fűtő-kőszent,
darabos

légszesz-pirszenet (kocsz),

kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszent,

1818 rostált, darabos

bükkfa-szenet,

50 kilós olmozott zsákokban házhoz szállítva, legjutányosabb árak mellett.

Reusz Mór,

Arad, Boros Beni-tér 12.

A rendelvények szállítása szigorú ellenőrzés mellett történik s a helyes súlyért jótállást vállalok.

1858—1902. vgtó szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1902. 12843 számú végzése következtében az Első magy. biztosító társaság javára Krepcsa Jovu baszabarabásza lakos ellen 33 kor. 28 fill. s jár. erejéig 1902. évi április hó 30-án fogana-tosított kielégítési végrehajtás útján felüli fog-lait és 750 koronára becsült következő ingósá-gok, u. m.: öt disznó, két tehén, két tino, és nyolc kalangya széna nyilvános árverésen el-adatnak.

Mely árverésnek a kőrösbányai kir. járás bíróóság 1902 ik évi V. 765/2. számú végzése folytán 13 kor. 28 fill. tőkekövetelés, és 33 kor. 28 fill. után 1902. évi április hó 30. napjától járó 6 % os kamatai, és eddig összesen 36 kor. 42 fillérben bírólilag már megállapított költsé-gek, valamint az alatt felszámított árverés ki-tűzési díjak erejéig is Baszabaásza községé-ben végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközlésére 1902. évi november hó 15-ik nap-jának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmé-ben készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérő-nek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Kőrösbányán, 1902. évi november hó 1. napján.

Szöllősy János,
kir. bir. végrehajtó.

Nemzeti színház.

Bérlet 43. sz.

Páratlan.

Szerdán, 1902. évi november hó 12 én:

Boccaccio.

Operette 3 felvonásban. Írták: Zell F. és Genée R. Fordi-totta: Evva Lajos. Zenéjét szerző: Souppé Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Boccaccio	Répásy G.	Petronella	Pajor Agnes.
Pietro herceg	Békéssy Gy.	Fiametta	Parlagi K.
Scalza	Füredi J.	Leonetto	Szabó József.
Beatrice, neje	Karácsonyi.	Tofano	Garai Ilonka.
Lotteringhi	Sarkadi A.	Ismeretlen	Győre Alajos.
Izabella, neje	Szilassy J.	Könyvárós	Juhász S.
Lambertuccio	Polgár S.	Údvamos:er	Tukorai L.

Kezdete este 7 órákor.

Aradi Ipar- és Népbank.

Meghívás.

Az Aradi Ipar- és Népbank részvénytársaság
1902. évi november hó 27-én d. e. 11 órákor az intézet tanácstermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az alapszabályok 151. és 152. §§-ainak megváltoztatása.
2. Az igazgatóság jelentése és javaslata a felmerült hiányok fedezése tárgyában.

Felhívjuk azon t. részvényeseket, kik ezen közgyűlésen szavazati jogukat érvényesíteni kívánják, hogy az alap-szabályok 69. §-a értelmében a nevükre átírt részvényeket a közgyűlés megtartása előtt legalább 24 órával az intézet pénz-táránál elismervény mellett letenni sziveskedjenek.

Arad, 1902. november 11.

Az igazgatóság.

Telefon 219.

Alapított 1850.

Gebhart J. és fia Aradon.

Andrássy-tér 16.

Világítási cikkek.
Legnagyobb választék
 Ditmár-féle
 villamos és légszesz csillárokból

Elvállalunk világítási berendezéseket.
 Átalakításokat petróleumról villanyvilágításra.

Különlegesség:

Ditmár-féle

gyémánt-égők.

Nagyobb fény mellett kevesebb fogyasztás.

Porcellán áruk:

Étkező készletek: Legteljesebb collectió étkező, tea, kávé és feketekávé készletekből. A legolcsóbbaktól a legfinomabb kiállításukig.

Egyes kávé, teás és mokka csészékben, valamint csemege és egyéb tányérokban a vidéken páratlan olcsó és gazdag választék.

Diszmi tárgyakból a legújabb perámiai művek készleten tartanak.

2060

Üvegáruk:

Bel és külföldi üveg készletek utolérhetlen olcsó áron. A legegyszerűbbtől a legmodernebb újdonságokig. Színes üveg disztárgyakból állandó nagy készlet.

Fémáruk.

„Kayser zinn“ disz és használati tárgyakból egyedüli raktár. „Szandrik“ körmőcbányai ezüstműveinek képviselője. Alpacca ezüst evőeszközök és disztárgyak. Alpaccaáruk.

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető- orvos: **Dr. HECHT.**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál, rheuma, köszvény, szívelzsírosodás, vérszegénység, szivbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál.
 Gyógyeszközök: Hidegvizgyógymód, villamfény-, moór-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamozások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1809

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Ezrekre menő hálairattal elismert egyetlen és kitűnő hatású

tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Tyükszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és gyökeresen eltávolít.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

MUNDAN

legújabb és legkitűnőbb amerikai folttisztító víz.

Mindenféle ruhaszövetből zsír és egyéb foltot azonnal eltávolít anélkül, hogy a szövet színét megtámadná avagy azon a más tisztítószerrel szokott foltkarikát idézne elő. **Mundan** nem gyúlékony, kezelése nem jár veszéllyel.

Egy 200 grmos üvegnek az ára 25 krajczár.

Phenol-sav.

Poloska kiirtására egyetlen biztos hatású szer, alkalmazása igen egyszerű, egy párszori beecsetelés után meglepő eredmény érhető el. — **Ára egy üvegnek 35 krajczár.**

A fenti szerek csakis

652

Hajós Árpád

gyógyszertárban kaphatók

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

20000 márká biztosíték Berlin város főpénztárában.

Exportáljunk

**élő és levágott
szárnyasokat**

Berlinbe.

Eladási jutalék 5%. — Eszámolás és pénz azonnal.

FRANZ ANDREAS

városi elárusítási közvetítő

1718

Központi vásárcsarnok, Berlin C. 2.

A század legnagyobb szenzációja!

A legnagyobb feltűnést keltették a „Mascagni Record Comp.“

éneklő és beszélő gépei,

melyek a legkedélyesebb mulatságot képezik.

1879

Visszaadják a hangot, éneket, zenét és szavalatot.

Ezen gépek nemcsak legkellemesebb szórakozást nyújtanak családoknak, hanem idegen nyelvek elsajátítására, ügyvédi és más irodákban is alkalmazhatók. Különösen figyelemre méltók az önműködő (automat) gépek, melyek teljesen fölöslegessé teszik a katonai, cigányzenét és énekeseket, oly élethűen reprodukálnak mindent, s

azért vendéglóknak, szállodákban, kávéházakban, cukrászdákban s nagyobb nyilvános helyeken nemcsak a közönségnek nyújtanak szórakozást, hanem tulajdonosoknak is nagy jövedelmet hoznak. Megtekinthetők és felvilágosítás nyerhető egész napon át. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld a Mascagni Record Comp Aradmegyei egyedüli képviselője és főelárusítója:

KEPPICH ZSIGMOND

Arad, Andrássy-tér 19. sz., („Központi szálloda“-épület.)

Minden este 7 órától hangverseny, mely időben a gépek működnek.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Ebéd és vacsorát

esetleg teljes ellátást kaphat 1—2 fiatal ember intelligens családnál. Czim a kiadóhivatalban. 2068

Mérlegképes könyvvezető

a délutáni órákra alkalmazást keres, esetleg más irodai munkák elvégzésére is vállalkozik. Czim a kiadóhivatalban. 2072

Pianino

megvételre kerestetik, jó karban, 7 oktáv nagyságban. Czim: K. Gy. Lippa 28. 2075

Megérkeztek

a kitűnő Harzi énekes kanári madarak, a legjutányosabb árban kaphatók Szabadság-tér 20. 2076

Egy jó forgalmu rőfös, rövid, női és férfidivat-áru

üzlet

egy nagyobb mezővárosban

élénk helyen, más vállalat miatt, kedvező feltételek mellett

átadó.

Czim a kiadóhivatalban. 2078

Villanyos házi csengő

bevezetést,

Villanyos házi csengő

javitást,

Villanyos csengő

évi jókarban tartást,

Házi telephon

szerezést szakszerűen és jutányosan készít 1758

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogépraktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Zálogcéduákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

Az Andrássy-tér 9. számú

házamban

egy nagy bolti helyiség,

az avval összefüggő udvari és emeleti helyiségekkel, melyek raktár, műhely vagy lakásnak használhatók,

azonnal kiadók.

Bővebb felvilágosítással levélbeli felszólításra szolgálók: Dr. Szilágyi Ede, Budapest, IV. Váci-utca 36. 2070

7976—1902. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telkv. hatóság közhírré teszi, hogy F. Schriter Mihály végrehajtónak, Kohlman János és neje végrehajtást szenvedő elleni 600 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Elek községben fekvő, az eleki 1524. sz. tjkvben A + 1 sor, 1501/23. hrsz. a. felvett ingatlanra az árverést 2308 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1902. évi december hó 13 ik napján délelőtt 10 órakor M. Egyháza községében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is eladatul fog

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 20% át, vagyis 461 kor. 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3338. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldötti kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Aradon, 1902. évi október hó 13-án. A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Kovács,

kir. tvszki bíró.

2069

Uraságoktól levetett

téli és nyári ruhákat,

a legmagasabb áron veszek.

Kivánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is veszek és olcsó áron eladok. 1928

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nomi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nomi bajokban, szellemi elgyöngyülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Staat Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érette bárhol magyarul, mire titoktartás mellett postafordultva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendők. 1570

Téli ingek, nadrágok, keztyük, gyermek őszi és téli sapkák és kalapok.

Szőnyegek, függönyök,

Linoleum és I. rendű parquetta szőnyegek,

függő- és asztali lámpák,

vadász fegyverek és táskák

nagy választékban.

ZIMMERMANN és EISELE

Arad, a Szentháromsággal szemben (Templom-utca sarkán)

a „Zöld papagájhoz”.

1671

== Ablakredők és lőtakarók. ==

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyolcz napi próbaidőre

küldök bárhova saját veszélyemre

nemes valódi harczi

éneklő kanári madarat,

amelyek a legkülömbözőbb hangon énekelnek a 5, 7, 9, és 12 márka, tuczatja 48, 60, 72 és 84 márka. Tenyésztésre alkalmas nőstényeket a 1 márka, tuczatja 10 márka.

Jótállás mellett, utánvétellel küldve. Meg nem felelőket kicserélem, esetleg az összeget visszaadom. A legszolidabb kiszolgálásról számtalan elismerő levél áll rendelkezésre, amelyeket kívánatra ingyen és bérmentve küldöm. Bárkinek meg van engedve, hogy engem meglátogasson és személyesen győződhetik meg madaraim éneklő képességéről.

Wilh. Kaye,

Spezialvogelversandhaus,

1784

Thale i. Harz.

NB. Mindenkinek, ki kanári madarakat tenyésztetni akar, kiválóan ajánlom Wilh. Kaye Thale i. Harz cégét, mint amely legjobb tenyészmadarakat szállítja. Kirschner, tanító, Calonevaska, Felső-Szilézia.

2753—1902. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az új-aradi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az új aradi takarékpénztár végrehajtónak, Hortya József és társa végrehajtást szenvedő elleni 300 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a temesvári kir. törvényszék az (új-aradi kir. járásbíróság) területén lévő, Kis Szt.-Miklóson fekvő, a kis-szt.-miklósi 249. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz., 669—70. hrsz ingatlanra 1088 koronában megállapított kikiáltási árban az árverést utóajánlat folytán elrendelte. Minthogy azonban végrehajtató követelése az ezen tjkv C. 3., 4. alatt Sfat Damaszkín és neje javára bekebelezett szolgálmi jogokat megelőzi, — a bíróság az ezen szolgálmiakat megelőző jelzálogos követelésekre szükségesnek mutatkozó összeget 562 koronában ezennel megállapítja s kimondja, hogy amennyiben az ingatlan a szolgálmi jog fenntartásával olyan árban adatnak el, a mely a szolgálom tkvi bejegyzését megelőző terhekre kimutatott s illetve megállapított 562 kor. összeget meg nem üti: az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan a szolgálmi jog fenntartása nélkül a kitűzött határnapra ujabban elárvereztetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi december hó 6-ik napján délelőtt 10 órakor Kis-Szt.-Miklós község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fog s ugyan azonban az utóajánlatot tevő által ígért 22 korona vételáron alul nem.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át, vagyis 108 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3338. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldötti kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Uj-Aradon, 1902. évi október hó 15. napján.

Az új-aradi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Csáklány,

kir. albiró.

2067